

DIDŽIOSIOS TALKOS KNYGA

Visi Lietuvos Vasario 16 Gimnazijos Rėmėjų Būreliai surašyti vadinamoje Didžiosios Talkos Knygoje. Jos pirmajame puslapyje skaitome:

"Lietuvių Vasario 16 Gimnazija, lietuvių turtovė žiaurios tremties bangose, įkurta 1951 m. vasario 16 d., savo likimą sudėjo į laisvojo pasaulio lietuvių rankas ir ryžosi su jų pagalba išsilaikyti Laisvai Lietuvai.

Pirmuosius — 1951-52 — m. vargtę išvargę, išsilaikydami iš atsitiktinių tautiečių siunčiamų aukų ir pašalpų.

Antruosius — 1952-53 — m. mokinių skaičius iš 67 paško iki 115, o aukos sumažėjo. Iš kito klausimas:

žūt ar būt?

Vasario 16 Gimnazija šaukėsi pagalbos, ir tas šauksmas neliko balsas tyruose. Mūsų broliai ir sesės užjūriuose tarė:

— paskutiniajam lietuvių tremties jaunimui mes padėsime kovot už savo gimtosios kalbos ir Tėvynės meilės išlaikymą!

Žodžiai virto veiksmais, o tie veiksmai surašyti šioje Didžiųjų Talkininkų Knygoje."

Toje Knygoje surašyti jau 110 rėmėjų būrelių, kuriuose vienam tikslui atsiekti susibūrę per 2000 mūsų tautiečių ir užtikrinoma mokslų ir išlaikymą 120 mokinių. Beveik visi Gimnazijos mokiniai jau turi globėjus. Be liko pastoviai aprūpinti Lietuvos Vasario 16 Gimnazijos išlaikymą ir globojamą pradžios mokyklą — vadinamąją PARENGIAMĄJĄ GIMNAZIJOS KLASĘ, kurią lanko 30 mūsų mažiausių moksleivių iš vietinės stovyklos ir suvažiavusių iš tų vietovių, kuriose nėra lietuviškų mokyklų. Toje parengiamojoje klasėje ruošiamas Vasario 16 Gimnazijai baigusius ir išstojusius vietas, nazijai prieauglis, kuris užims Todėl Gimnazijai labai svarbu pastoviai aprūpinti ir jos parengiamąją klasę. Lietuvių Vasario 16 Gimnazijos Vadovybė labai prašo mūsų tautiečių užjūriuose neatsisakyti tuo pačiu būdu paimti globon ir tuos 30 parengiamosios klasės moksleivių.

Dabar jau veikia Gimnazijos rėmėjų būreliai šiuose kraštuose: JAV — 86, Kanadoje — 15, Australijoje — 7, Anglijoje — 1 ir Venezuoloje — 1.

Tikimės, kad aukščiausi minėtoje L. V. 16 G. Didžiosios Talkos Knygoje netrukus galėsime įrašyti visus 115 Gimnazijos ir 30 jos parengiamosios klasės moksleivių rėmėjų būrelių.

Rėmėjų būrelių sąrašai bus paskelbti atskiru sąrašu. Dėkinga visiems Didiesiems Talkininkams

Lietuvių Vasario 16 Gimnazija

RAŠYTOJŲ DR. JOS VALDYBA

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdybos rinkimai buvo pravesti korespondenciniu būdu. Balsavimuose dalyvavo 73 Draugijos nariai, taigi iš viso 77% visų Draugijos narių.

I valdybą išrinkta: B. Babrauskas, V. Ramonas, A. Baronas, P. Gaučys ir St. Tamulaitis. Valdyba rinkta tik iš Chicagoje gyvenančių narių. I Draugijos kontrolės komisiją išrinkti: P. Orinitaitė, J. Švastas-Balčiūnas ir A. M. Katiliškis.

EJKO B. KETURAKIO PASIRODYMAS

Mūsų ėjikas-rekordistas Br. Keturalis dalyvavo JAV Nacional 25 km. ėjimo pirmenybėse, kurios įvyko rugpjūčio 31 d.,

DIRVA

THE FIELD

Stalinui bolševikus likviduojant

Spalio 5 dieną Maskvoje susirenka 19-tasis sovietinės komunistų partijos suvažiavimas. Jau tryliką metų tokio suvažiavimo nebuvo. Visas pasaulis atkreipė dėmesį į šitą įvykį ir teiraujasi: ar čia atsitiks kas nepaprasta?

Vienas truputį ypatingas dalykas tikrai yra iš anksto pažadėtas: bus pakeistas partijos vardas ir iš to vardo bus išmestas "bolševikų" pažymynas.

Antras pažadėtas pakeitimas — panaikinamas garsusis politbiuras. Jo vietoj bus tik partijos prezidiumas.

Ar tai svarbu? Žinoma, ne. Jokių regimų permainų iš to nepasidarys. Tačiau sovietinio gyvenimo atidūs stebėtojai šiuos pakeitimus laiko gana reikšmingais. Tiesa, jie pabrėžia, kad šitie pakeitimai iš tikrųjų jau yra įvykę. Dabar tik pavadinimai priderinami prie to, kas jau įvyko.

Šakin. Nuo to laiko Stalinui — ministeriui pirmininkui nebėra reikalo klausyti, ką jis turi daryti, pas Staliną — politbiuro galvą. Čia ir pradėjo menkėti politbiuro galia. Drauge menkėjo ir partijos galia, o kilo valstybės vyriausybės galia. Iš šeiminkės valstybėje, komunistų partija pasidarė tik valstybės valdžios įrankis.

Tai įvyko ne staiga. Nemažą vaidmenį čia bus suvaidinęs Malenkovas, kuris, įgijęs Stalino visišką pasitikėjimą stipriai pabėmė į savo rankas visą partijos organizacinę sistemą ir sąmoningai "pratinę" partiją nebe valdyti, o tik tarnauti. Po staigos ir gana įtartinos Ždanovo mirties, Ždanovo šalininkai iš įtakingų vietų buvo rūpestingai išvalyti. O kaip tik tie ir buvo partijoje toki, kurie dar, atrodo, bandė laikytis Lenino laikų tradicijų ir bandė palaikyti senas partijos pozicijas.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

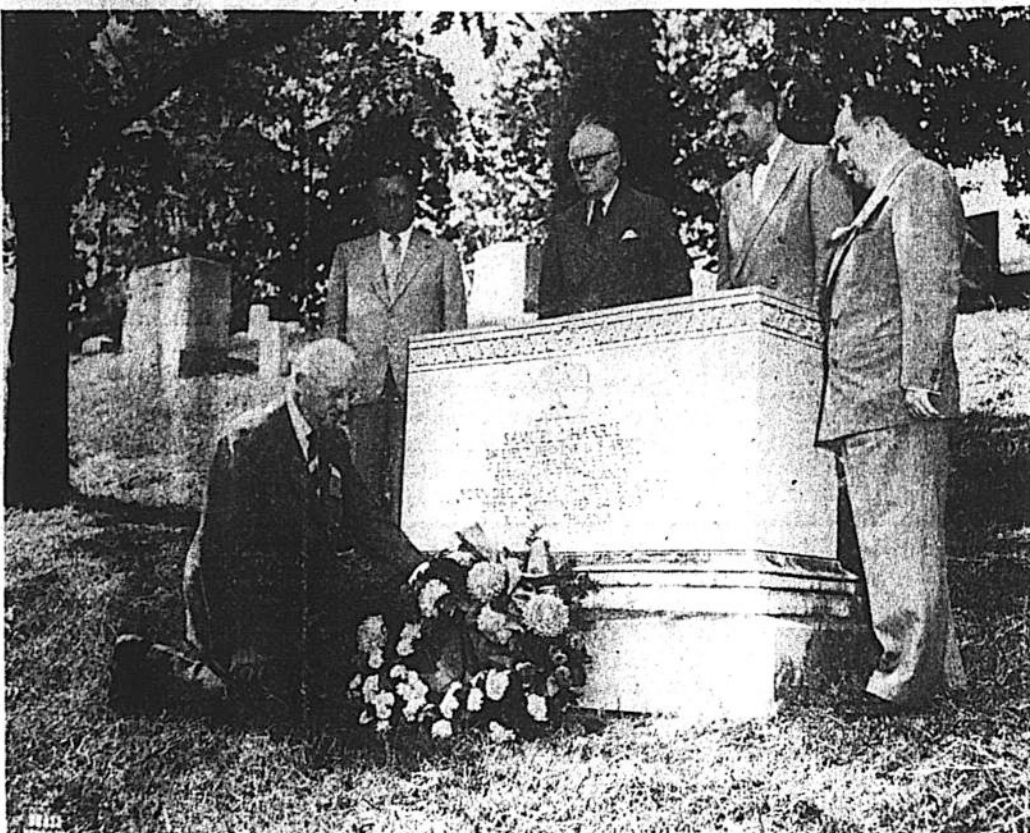
Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

Malenkovas, atrodo, dabar vedamas į Stalino įpėdinius. Spalio mėnesio suvažiavimas, atrodo, turi sudaryti jam atitinkamas pakopas įlipi, laikui atėjus, į Stalino sostą. Ir jis, matyt, labiau yra linkęs būti diktatorium per valstybės aparatą, o ne per partiją.

SLA pirmininkas adv. K. J. Kalinauskas Arlingtone kapinėse padeda prie leitenanto Samuel Harris kapo vainiką. Viršuje stovi: SLA sekretorius Dr. Vinikas, ministeris Povilas Žadeikis, St. Žadeikis ir SLA vicepirmininkas P. Dargis.

Pasakoja 1952 m. buvusi Lietuvoje

"Aš buvau nuagabenta į Panevėžį, Lietuvon, 1947 metais. Panevėžys, žmonės pasakoja, kad dabar gyvena kiek daugiau žmonių, negu prieš karą.

"Draudimo vaikščioti naktį nėra. Bet kadangi yra nemaža girtuokliavimų, tai naktimis vaikšto sustiprinti policijos patruliai.

"Vazinėti Lietuvoje galima be leidimo. Net ir į kitus kraštus — į Latviją bei Estiją galima važiuoti. Traukiniuose gana dažnai susiduriama su pasų kontrole. Ypač kontroliuojami tie keleiviai, kurie vežasi daugiau daiktų. Kontrolė dažniausiai atliekama geležinkelio stotijų policijos įstaigose. Keleiviai turi į jas nusinešti savo daiktus. To yra kontrolė kartais trunka išties valandas ir traukinys turi laukti. Bet nuo 1951 metų rudens tokia kontrolė staiga žymiai sumažėjo.

"Aš pati buvau dukart nuvažiavusi į Rygą. Kadangi neturėjau pinigų, tai važiauvau be bilieto. Asmens dokumentų kitų to — valdžioje esantiems jau ir neparengti, jei partijoje dar kur nors atsilieptų palinkimas siekti partijai daugiau valdžios... Senųjų bolševikų partijoje jau beveik nebėliko. Daugumoje jų išnykimas iš akiračio buvo specialiai "pagreitinamas". Juos dabar prisiminti nelabai net malonu... Taigi bolševikų vardas dabartinė valdovų akys jau atgyvenęs dalykas. Jis per daug primena tuos laikus, kada partija buvo stengiamasi padaryti šeiminkės valstybę ir kada bent jos vadovybė iš tikrųjų buvo šeiminkė.

Dabar tokia tendencija nebe reikalinga ir nepageidaujama, nes partijoje visada gali atsirasti norinčių kontroliuoti šeiminkės valdžioje. O reikalingi dandčiųjų veiksmų propagandistai, populiarizatoriai ir paklusnūs gynėjai. Toks vaidmuo partijai jau prigrydytas per pastaruosius 11 metų. Jam dabar uždedama tik atitinkama etiketė.

neturėjau, kaip tą "spravką", tai yra asmens liudijimą.

"Radio imtuvus reikia registruoti ir pašte ir policijoje. Panevėžio apylinkėje žmonės turėjo nemažai radio imtuvų. Lietuviai neprisipažįsta, kad klausoma Vakarų radio, bet vakarais ir naktimis daugelis sėdi prie radio.

"Panevėžio apylinkėje yra kaimų, kurių dauguma gyvenotų rusų. Tai daugiausia rusų šeimos, ten gyvenusios dar prieš 1918 metus. Jie laikosi savų papročių, jie tebėra išlaikę savo rusiškas pavardes. Bet jų tarpe jau yra ir dabar, po šio karo atvykusių ir čia pasilikusių.

"Buvo visuotiniai žinoma, kad Panevėžio apylinkių miškuose yra stiprios partizanų grupės. Asmenys, kurie dirbdavo arčiau priemiesių, kalbėdavo, kad partizanai gyvena gerai įrengtuose bunkeruose. Kalbėdavo, kad jie turi radio imtuvus ir sijstuvus. Bet vis dėlto tarp lietuvių ir ten to meto gyvenusių vokiečių apie partizanus buvo mažai kalbama, nes buvo bijoma užsitraukti keršto iš valdžios pusės.

"Man pačiai pasitaikė turėti

šokių tokių kontaktų su partizanais. Aš buvau išsiųsta dirbti iš savo pagrindinės stovyklos už kokių 60 kilometrų. Naktį (aš nevedžio apylinkėje žmonės turėjo nemažai radio imtuvų. Lietuviai neprisipažįsta, kad klausoma Vakarų radio, bet vakarais ir naktimis daugelis sėdi prie radio.

"Panevėžio apylinkėje yra kaimų, kurių dauguma gyvenotų rusų. Tai daugiausia rusų šeimos, ten gyvenusios dar prieš 1918 metus. Jie laikosi savų papročių, jie tebėra išlaikę savo rusiškas pavardes. Bet jų tarpe jau yra ir dabar, po šio karo atvykusių ir čia pasilikusių.

"Buvo visuotiniai žinoma, kad Panevėžio apylinkių miškuose yra stiprios partizanų grupės. Asmenys, kurie dirbdavo arčiau priemiesių, kalbėdavo, kad partizanai gyvena gerai įrengtuose bunkeruose. Kalbėdavo, kad jie turi radio imtuvus ir sijstuvus. Bet vis dėlto tarp lietuvių ir ten to meto gyvenusių vokiečių apie partizanus buvo mažai kalbama, nes buvo bijoma užsitraukti keršto iš valdžios pusės.

"Man pačiai pasitaikė turėti

šokių tokių kontaktų su partizanais. Aš buvau išsiųsta dirbti iš savo pagrindinės stovyklos už kokių 60 kilometrų. Naktį (aš nevedžio apylinkėje žmonės turėjo nemažai radio imtuvų. Lietuviai neprisipažįsta, kad klausoma Vakarų radio, bet vakarais ir naktimis daugelis sėdi prie radio.

"Panevėžio apylinkėje yra kaimų, kurių dauguma gyvenotų rusų. Tai daugiausia rusų šeimos, ten gyvenusios dar prieš 1918 metus. Jie laikosi savų papročių, jie tebėra išlaikę savo rusiškas pavardes. Bet jų tarpe jau yra ir dabar, po šio karo atvykusių ir čia pasilikusių.

"Buvo visuotiniai žinoma, kad Panevėžio apylinkių miškuose yra stiprios partizanų grupės. Asmenys, kurie dirbdavo arčiau priemiesių, kalbėdavo, kad partizanai gyvena gerai įrengtuose bunkeruose. Kalbėdavo, kad jie turi radio imtuvus ir sijstuvus. Bet vis dėlto tarp lietuvių ir ten to meto gyvenusių vokiečių apie partizanus buvo mažai kalbama, nes buvo bijoma užsitraukti keršto iš valdžios pusės.

"Man pačiai pasitaikė turėti

šokių tokių kontaktų su partizanais. Aš buvau išsiųsta dirbti iš savo pagrindinės stovyklos už kokių 60 kilometrų. Naktį (aš nevedžio apylinkėje žmonės turėjo nemažai radio imtuvų. Lietuviai neprisipažįsta, kad klausoma Vakarų radio, bet vakarais ir naktimis daugelis sėdi prie radio.

"Panevėžio apylinkėje yra kaimų, kurių dauguma gyvenotų rusų. Tai daugiausia rusų šeimos, ten gyvenusios dar prieš 1918 metus. Jie laikosi savų papročių, jie tebėra išlaikę savo rusiškas pavardes. Bet jų tarpe jau yra ir dabar, po šio karo atvykusių ir čia pasilikusių.

"Buvo visuotiniai žinoma, kad Panevėžio apylinkių miškuose yra stiprios partizanų grupės. Asmenys, kurie dirbdavo arčiau priemiesių, kalbėdavo, kad partizanai gyvena gerai įrengtuose bunkeruose. Kalbėdavo, kad jie turi radio imtuvus ir sijstuvus. Bet vis dėlto tarp lietuvių ir ten to meto gyvenusių vokiečių apie partizanus buvo mažai kalbama, nes buvo bijoma užsitraukti keršto iš valdžios pusės.

"Man pačiai pasitaikė turėti

šokių tokių kontaktų su partizanais. Aš buvau išsiųsta dirbti iš savo pagrindinės stovyklos už kokių 60 kilometrų. Naktį (aš nevedžio apylinkėje žmonės turėjo nemažai radio imtuvų. Lietuviai neprisipažįsta, kad klausoma Vakarų radio, bet vakarais ir naktimis daugelis sėdi prie radio.

"Panevėžio apylinkėje yra kaimų, kurių dauguma gyvenotų rusų. Tai daugiausia rusų šeimos, ten gyvenusios dar prieš 1918 metus. Jie laikosi savų papročių, jie tebėra išlaikę savo rusiškas pavardes. Bet jų tarpe jau yra ir dabar, po šio karo atvykusių ir čia pasilikusių.

"Buvo visuotiniai žinoma, kad Panevėžio apylinkių miškuose yra stiprios partizanų grupės. Asmenys, kurie dirbdavo arčiau priemiesių, kalbėdavo, kad partizanai gyvena gerai įrengtuose bunkeruose. Kalbėdavo, kad jie turi radio imtuvus ir sijstuvus. Bet vis dėlto tarp lietuvių ir ten to meto gyvenusių vokiečių apie partizanus buvo mažai kalbama, nes buvo bijoma užsitraukti keršto iš valdžios pusės.

"Man pačiai pasitaikė turėti

šokių tokių kontaktų su partizanais. Aš buvau išsiųsta dirbti iš savo pagrindinės stovyklos už kokių 60 kilometrų. Naktį (aš nevedžio apylinkėje žmonės turėjo nemažai radio imtuvų. Lietuviai neprisipažįsta, kad klausoma Vakarų radio, bet vakarais ir naktimis daugelis sėdi prie radio.

"Panevėžio apylinkėje yra kaimų, kurių dauguma gyvenotų rusų. Tai daugiausia rusų šeimos, ten gyvenusios dar prieš 1918 metus. Jie laikosi savų papročių, jie tebėra išlaikę savo rusiškas pavardes. Bet jų tarpe jau yra ir dabar, po šio karo atvykusių ir čia pasilikusių.

IŠ KATALIKŲ FEDERACIJOS KONGRESO

Praėjusią savaitę Detroito įvyko Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongresas. Kongresas vyko puošniame Statler viešbutyje ir užsities 3 dienas. Jame dalyvavo vysk. Brizgys, katalikų spaudos žymesnėji šulaj, atsilankė senatorius Blair Moody ir keletas kitų žymesnių svečių. Kongrese, su svečiais, dalyvavo apie 70 žmonių, o tai nedaug grupei, kuri save laiko didžiausia lietuviškos visuomenės dalimi Amerikoje. Apie pusę suvažiavimo dalyvių sudarė dviasikija.

Lietuvos laisvinimo reikalais ilgą pranešimą padarė L. Šimutis, o prel. Balkūnas plačiau užsiminė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikalais. Prel. Balkūnas pranešė suvažiavimo dalyviams, kad jis atsistatydinsias iš LOK pirmininko pareigų, nes, jo žodžiais, tik viena katalikų srovė stovi už Lietuvių Bendruomenės reikalą, gi tautininkai (!), socialistai ir kitos grupės, nusistatę prieš bendruomenės idėją, todėl ir darbas esąs neįmanomas, juo labiau, kad "iš 9 LOK centro narių tik 3 yra katalikai, ir dar vienas pusiau katalikas".

Idomiausia betgi, kad ir pats prel. Balkūnas rado reikalo suvažiavimui pastebėti, kad vienas iš katalikų atstovų LOK centre (atstovauja iš Waterburio) savo veiksmais pačią daug žalos netik Bendruomenei, bet ir katalikų grupei.

Kitos lietuvių visuomenės grupės suvažiavime nebuvo plačiau paliestos, išskyrus tik keletą nusiskund

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486.

Išleina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kainu 10 centų.

KAS ir KUR

• J. Bačiūnas savo vasarvietę Tabor Farm pradėjo statyti daugiausiai vasarotojams pastatų ir esamų vykdyti didelį remontą. Tabor Farm vasarvietę vasaravimo sezonas pasibaigė rugsėjo 30 d.

• "Lietuvių Dienų" leidykla išleido prof. M. Biržiškos knygą "Lietuvių Tautos Kelias". Kaina \$3.00.

• Rugsėjo 16 d. Washington, D. C. per radio stotį WRC — NBC buvo transliuota lietuviška muzika.

• Istorikas Simas Suziedėlis išrinktas Vyr. Ateitininkų Federacijos vadu. Iki šio išrinkimo vyriausiu vadu buvo Dr. A. Damašius.

• Dail. P. Kiaulėnas, iki šio laiko gyvenęs Chicagoje, persikėlęs gyventi į New Yorką, kur žymiai gyvenis dailės judėjimas.

• Draugas paskelbė, kad jau sudaryta Lietuviškosios Enciklopedijos leidimo redakcinė komisija. Į komisiją įeina: prel. J. Balkūnas, prof. M. Biržiška, prof. S. Kaminskas, prof. K. Pakštas, J. Širvydas ir dr. Želvyas.

• Naujai pertvarkyta AIDŲ administracija, kuriai vadovauja T. Jonas Dyburys, O.F.M., iš Kennebunk Porto persikėlęs į Brooklyną. Dabar visais admi-

nistraciniais žurnalo reikalais prašoma kreiptis šiuo adresu: AIDAI, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

• SLA 4 Apskritis išdėlininkas J. P. Trečiokas BALF Centru pasiuntė \$50.00 čekį, kaip SLA 4 apskr. auką BALFui, gelbėti likusiems Europoje tremtiniams. Naujosios Anglijos visos kolonijos pradėjo judėti, ruošdamiesiems BALF Seimui, Bostone.

• Amerikos Balso Lietuviškosios Tarnybos Viršininkas K. R. Jurgėla BALF Centru rugs. 16 d. prisiuntė \$20.00 — dešimties tarnautojų aukas, išlaikyti vieną Diepholz gimnazijos mokinį ar mokinę. Aukų ir po \$2.00 aukot kiekvieną mėnesį pasižadėjo: Kostas Jurgėla, Povilas Labanauskas, Antanas Vaičiūlis, Valerija Grigaitytė, Vytas Dambra, Barbara Darlys, Juozas Boley, Jokūbas Stukas, Leonardas Dambrauskas, Gražina Sruoginytė.

• Dorchesterje, Mass., automobilio sužeistas muz. Gaubas.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo proga DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti auksio šie skaitytojai:

Užneckas Br., Rochester	\$2.00
Brazilius Vl., Cleveland	3.00
Smallis M. F., Detroit	2.00
Adomaitis J., Rochester	1.00
Gedminas Ona, Chicago	1.00
Laucevičius M., E. Chicago	1.00
Preikšas A., Canada	1.00
Kliorė B., Chicago	2.00
Mačys J. Dr., Adelphi	1.00
Valaitis K., Philadelphia	1.00
Januškevičius Petras, Sunderland, Mass.	1.00
Pašakarnis Vyt., Worcester, Mass.	1.00

KAS

UŽSISAKE

DIRVA —

TAS NESIGAILEJO!

W. Dragūno sukaktis

ir pagyrimus.

Su pagyrimais baigęs Columbijos universitetą teisų mokslus, tais pačiais 1932 metais pradėjo advokatauti. Savo karjerą pradėjo grindamas teismuose įvairias bylas. Keliais atvejais jis buvo įvairių apdraudų bendrovių advokatu-juriskonsultu.

1942 metais respublikonai jį nominavo į kongresą. Jis rinkimuose gavo tiek daug balsų, kad dauguma laikraščių paskelbė, jog Drake išrinktas. Daugelis jį jau sveikino iš visos Amerikos. Tačiau baigiant skaičiuoti balsus, paaiškėjo, jog iš 120.000 balsų jam trūko tik 600 patekti į kongresą. Tai buvo lietuvių pirmas, bet labai stiprus pasireiškimas.

Kaip tik dvidešimtmetį advokavimo minėdamas W. J. Drake baigė vieną ilgai trukusią, įdomią bylą. Prieš kelius metus, automobilio katastrofoje žuvo vienas lietuvis. Jo našlė bylą vesti pavedė W. J. Drake. Bylą laimėjo. Tačiau kaltininkas ir atsakingasis, neturėjęs apdraudų suvaidino neturtelį ir jokių nuostolių žuvusio šeimai nemokėjo. Kaip kiekvienoje byloje, taip ir čia W. J. Drake rankų nenuleido ir atsakovą sekė iki šiais metais surado, kad jis turinamas ir bižn New Yorke priemiestyje. Šį sykį atsakovas ne išsisuko, o turėjo sumokėti to lietuviui šeimai visus prieš kelius metus sudarytus ir teismo prištus nuostolius.

Minint dvidešimtmetį W. J. Drake-Dragnūno advokatus, džiugu visiems lietuviams, kad šis patriotingoje šeimoje išaukęs lietuvis pasiekė tokios augstumas. Jis Nation Gard karininkas, plačiai New Yorke pažįstamas teisininkų tarpe, buvo advokatu laivų statybos sąjungos, dabar be privačios advokato praktikos dar eina augstas pareigas vienoje didžiulėje Amerikos finansų įstaigoje; be kitų organizacijų jis taip pat priklauso Soc. of Naval Architects and Marine Engineers.

Šiais metais, kaip tik jį pagerbė American Arbitration Ass. — išrinko jį savo nariu. Ši organizacija turi savo įstaigas Rockefeller Plaza, New Yorke. Ji ir jos nariai tarpininkauja sutartyti susiginčijusias prekybos ar pramonės įmones.

Kaip Drake-Dragnūnas nebūtų užverstas darbais, tačiau niekad nesutiks jo be šypsenos ir gero karto, kad jį atrodė labai pavargęs, paklausiau:

atsakė jis, naują slieką verdamas ant kabluko.

Nuo to laiko mudu pamažu susidraugavome ir vienas kitą pamėgome. Gal daugiausia todėl, kad abu mėgome tylą ir ištisas valandas išsėdėdavome vienas šalia kito, tik vienu kitu žodžiu tepasikeisdami. O gal jis, kaip ir aš, bėgdavo pagal savo prisiminimų siūlą, kaip kur surizgusį ir nutrūkusį, nuo pat vaikystės ligi šių dienų — gyvenimo saulėlydžio.

Namo eidavome drauge, taip pat dažniausiai abu tylėdami. Tik vieną kartą, kai jis atrodė labai pavargęs, paklausiau:

— Sakyk, Antanai, tu čia jau seniai gyveni, o žiūriu — automobilias taip ir neturi?

Jis sustojo, atsigrėžė į mane, išsiėmė iš dantų pypkę, valandėlę keistai pažūrėjo man į akis ir, taręs: "Aš nieko neturiu", vėl įsimeigė pypkę ir burną ir tylėdamas, tik jau greitesniu žingsniu, pasuko gatvėle pro Šv. Pranciškaus bažnyčią, kur paprastai mūsų kečiai išsiskirdavo.

NEBEAIŠKU NE FRONTININKAMS...

Lietuvių Fronto ir Vienybės Sąjūdžio atstovams iš Vilko išėjus (tikrenybėje išėjus dvimies Lietuvių Fronto atstovams), trečiais Fronto atstovams Vlike buvo paliktas, kad būtų galima sekti visą Vliko darbą, kur reikia padramatizuoti, kur reikia patrugdyti, kur reikia paraginti, bet svarbiausia, duoti skubias žinias į Frontininkų štabą.

Dabartinis Darbo Federacijos tarymu atstovu VLIKE buvo Dr. J. Grinius. Jis, kiek skaitytojai pamena, išeinant iš Vliko dvimies draugams, padarė pareiškimą, kad su jų elgesiu solidarizuojasi (savime aišku, jis kitaip ir negalėjo pasakyti). Bet, Frontininkų jėgai Vlike sumažėjus, senųjų Darbo Federantų vardu į Vliką buvo atsiųstas raštas, kad Dr. J. Grinius ir pareigų atšaukimas ir naujoju Darbo Federacijos atstovu paskiriamas tulas Kairys. Vlikas tokį paskirimą vienbalsiai užgėrė.

Rugsėjo mėn. 26 d. Darbininke pasirodė ilgamečio Darbo Federacijos (tikrenybėje Lietuvių Fronto) atstovo V. Vaitekūno laiškas, kuriame jis sako:

"Ryšium su rugsėjo 16 d. dienraščio "Draugo" nr. 217 paskelbta žinute apie Darbo Federacijos atstovo Vlike dr. J. Griniaus atšaukimą iš VLIKO maloniai prašau paskelbti, kad Darbo Federacijos Centro Valdyba visiškai solidarizuojasi Darbo Federacijos atstovo Vlike dr. J. Griniaus linijai ir apie jo iš Vliko atšaukimą Darbo Federacijos Centro Valdyboje nėra buvę jokios kalbos.

Su pagarba, V. Vaitekūnas, Darbo Federacijos Centro Valdybos narys, Darbo Federacijos Igalotinis Jungtinės Valstybės.

Tas V. Vaitekūno pareiškimas, atsimeinant jo dalyvavimą Lietuvių Fronto suvažiavime Clevelande ir visus frontininkus šviečiant net pustrėčios valandų iš Lietuvių Fronto "katekizmo", dar kartą patvirtino, kokį vaidmenį jis vaidina to Vliko ardymo istorijoje. Čia teisingai vienas frontininkas išsireiškė, kad ir jam nebeaišku, kokią košę vėl maišo V. Vaitekūnas?

Nors skaitytojai su linksma šypsena perskaitė V. Vaitekūno faustišką pareiškimą, bet jis, atrodo, bus kiek persikombinavęs. Nors dviem išeiti iš Vliko ir padėti padramatizuoti, o trečiam pasilikti Vlike, bus nešėdėgės. Ten jau nutupia kitas federantas, su kuo V. Vaitekūnas nenori sutikti. Vaitekūnas frontininkas nori iš Vliko išstoti, bet Vaitekūnas federantas nori Vlike pasilikti. Tikrai keista ir apverktina V. Vaitekūno padėtis! St. K.

NUOMONĖS

TEMPORA MUTANTUR...

Draugo Nr. 184 "Iš Ateitininkų Gyvenimo" skyriuje pasirodė kiek keistokas straipsnis — "Ateitininkai ir Skautai". Straipsnyje bene pirmą kartą taip gražiai pagerbiamas skautybės sąjūdis, bet kartu ir nupeikiamas. Pradžioje dedama prof. St. Šalkauskio, (kuris juk yra taip pat "Skautai ir Pasaule žiūra" autorius), citata iš "Ateitininkų ideologijos". Toje citatoje gražiai apibūdinama skautybės auklėjimo sistema ir pabrėžiama, kad skautų veikimo priemonėse nėra kokio nors prieštaravimo ateitininkų principams ir pareigoms. Taip rašė prof. St. Šalkauskis. Tačiau to straipsnio autorius, (nepasirašo — gal jis yra ateitininkų skyriaus Drauge redaktorius?), toliau vis dėl to nuvertina skautus: "...Skautai, kai grynai praktinė drausmingo auklėjimo organizacija negali atstoti vi-

sos ateitininkų ideologijos ir visų jų siekiamų uždavinių";... Tiesa, toliau jis ir ateitininkams duoda pylos: "...Iš kitos pusės, ateitininkai neperėję skautizmo pareigų skautų būreliuose, negalės įsigyti pakankamame laipsnyje visų tu teigiamų savybių, kurias stengiasi išvystyti skautybės idėja ir kuriomis faktinai ne visada ateitininkai pasižymi". Ir po viso to autorius daro saliamonišką išvadą, kad ateitininkai prie visų savo turimų pareigų turėtų įsirašyti dar vieną — "išieiti visas skautizmo pratybas, tarsi savo rūšies karo tarnybą, privalomą kiekvienam ateitininkui". Esą nuo šios "karinės prievolės" ne tik ateitininkai, bet ir skautai daug laimėtų (? — J. G.).

Kažkaip savaime po tokių minčių kyla klausimas: ar to straipsnio autorius negalvoja apie naują šūkį ateitininkams — "atsinaujinkime skautybėje!" Kaip ten bebūtų, bet tokiu atveju aš skautams iš visos širdies noriu sušukti: "Budėkit, skauteliai, kaip lygšiol dar nebudėjote!" J. Gerkėnas

Patark kalmynui
prenumeruoti
DIRVĄ

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Pablėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kėsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Parsėliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys
287 1/2 E. Main St.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošūnas,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Venecueloje
Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragua

MANO BICIULIS

ANTANAS

VACYS KAVALIAUSKAS

Atleistas iš fabriko, vargais negalais išsikovojo pašalpą ir nutariau kol kas darbo nebeieškoti. Sveikata juk žmogui nemažiau reikalinga už pinigų.

Isitaisiau meškerę ir sėdžiu paežerėje nuo ryto ligi vakaro. Žuvies ne daug tepagaunu, bet kiek čia ramybės, tyro oro ir saulės! Žvilga raibuliuoja rytmetį ežero bangos, tingiai plasnodama praskrenda žuvėdra. Monotonishkas milžiniško vandens ploto užesys nuteikia ramiai, ir amžino ritmo supamas, paskęsti mąstymo. Mintimis grįžti tada į pasakišką vaikystę, tėviškės vakarus, mielus ir negrįžtančius, toli toli išgirsti žodžius ir juoką tu, kuriuos kitados mylėjai...

Pradžioje būdavau čia visiškai vienas, tačiau po kelių dienų suradau draugą. Jis ateidavo apie septintą valandą vakaro ir žvejodavo nuo manęs kokius dešimt žingsnių. Pirmomis dienomis mudu nekalbėjome: aš švilpdavau liaudies daineles, o jis nuolat čiulpdavau pypkę ir išimdavo ją iš dantų tik tada, kada reikėdavo nusisipjauti. Maniau jį esant kitatautį ir niekad nemėginiau jo užkalbinti. Tik vieną kartą, kai nuo jo meškerės paspruko stambi žuvis, išgirdau jį sukeikiant:

— O, kad tu kur vandeniu nueitum!

— Tai ką, pabėgo? — paklausiau.

— Pabėgo, kad ją kur devynius, —

Kitą dieną prie ežero jis neatėjo. Galvojau, kad greičiausiai bus ant manęs supykęs dėl kvailo mano klausimo. Gailėjau, be reikalo brovėsiu į kito žmogaus gyvenimą. O gal jis serga, ateidavo kita mintis, ir vėl kaltindavau save, kad nesužinojau jo adreso ir dabar negaliu jo aplankyti ir kuo nors padėti.

Pagaliau praėjo dvi savaitės, ir aš pradėjau apsiprasti su mintimi, kad jo gal jau niekad daugiau ir nebesutiks.

Buvo vėjuota šeštadienio pavakare. Sėdžiu paežerėje, žiūriu į šokančias ant kranto bangas ir svajoju. Patinka man audrotos dienos, kai medžiai nuo vėtrų lenkiasi prie žemės ir varnos, lyg atplėšti klevu lapai, metomi drauge su skubanciais debeseliais, o jūroje laivai nutraukiami nuo inkarų. Gal todėl, kad ir sieloje kartais esti tokia būseną, kada, rodos, norėtum trenktis į uolas ir sudužti.

— Na, Kazimierai, — mesdamas sunkią ranką man ant peties, lyg iš anapus, prašneko mano bičiulis, — tu vis dar čia?

Staiga atsistoju, abiem rankom sugriebiau jo kieta dešinę ir tikrai nuosirdžiai džiaugiuosi:

— Kur gi tu, Antanai, buvai prazuves? Maniau, kad jau ir gyvo nėra. Niekad nepasakei, kur gyveni, negalėjau tavęs nei aplankyti.

— To aš tai jau niekam nesakau. Kam reikia? O gal aš niekur negyvenu, — pakeičiau linksma toną prislėgtu ir liūdnu, — kalbėjo mano bičiulis, atsėdęs ant apsilusio rasto, iš kažkur ir kažin kada bangų atnešto ir išristo ant smėlėto kranto.

Tą vakarą jis buvo nepaprastai kalbus. Gal mano nuosirdus jo sutikimas padarė jį atviresnį, o gal sielvarto kupina siela norėjo žodžiais išsiveržti ir palengvėti.

— Tu, Kaziuk, andai klausei, kodėl aš automobilias neturiu. Aš sakiau, kad aš nieko neturiu. Tu, mačiau, tu netikėjai. Ir dabar netiki. Tu manai, kad aš turiu pinigų, namus ir šeimą, kuri manęs laukia. Klysti, brolau. Nieko aš neturiu: nei šeimos, nei turto,

Kodėl vaidiname svetimuosius?

Kelios mintys apie "Anna Christie" pastatymą Lietuvių Teatre

JURGIS BLEKAITIS

Teatras — tremtinys panašus į kiekvieną iš mūsų: jis yra atsidūręs svetimoj aplinkoj, kuri jį veikia; jis yra netekęs gimtosios žemės ir, kaip kiekvienas iš mūsų, jis stovi prieš amžinąsias problemas, tik žymiai paastrejusias.

Viena iš tokių amžinų mūsų teatro problemų, nepaprastai paastrežusi svetur, yra repertuaras. Ypatinai svetimų veikalų statusas kelia daug abejonių, keblumų, o dažnai — ir protestų. Ryšium su Eugenijaus O'Neilo "Anna Christie" mes konkrečiai prieinam prie problemos.

Savam krašte svetimo veikalo statusas būtų normalus reiškinys. Priimtas ir tuose kraštuose, kurie turi gausių ir augstą dramaturgiją. Akivaizdžiau negu kitom priemonėm, scenos pagalba vyksta pasikeitimas idėjomis ir formomis. Tačiau, atsisotjus prieš kasdien mus veikiančią svetimą aplinką, ir norint joje išsilaikyti, tiek visuomenė ir spaudoj, tiek pačių teatro žmonių tarpe, iškyla visai pagrįstas noras ir reikalas, labiau negu bet kada, vaidinti savus veikalus.

Tačiau, kiek šis reikalavimas bėra esmėje sveikas, kaip tautinio ir kultūrinio atsparumo ženklas, jo negalima lengvai ir paviršutiniškai nei svarstyti, nei patenkinti.

Graudi tiesa yra, kad mes beveik neturime savo dramaturgijos. Nedaugelis veikalų, kurie mūsų reikalui tinka, ir yra įmanomas šiomis labai sunkiomis sąlygomis įkūnyti, jau beveik išsiėmę. Eilė geresnių kūrinių dėl augstų techninių reikalavimų, yra neįmanomi pastatyti jų nežalojant. Lieka du keliai, kurie nevisai ir nevisiškai patenkina. Vienas — statyti, kad ir silpnusius, mėgėjiškus ar pusiau mėgėjiškus, kartais — pasenusius, o kartais ir aktualius, vienadienės reikšmės veikalus, kad tik būtų sava, lietuviška, artima. Kitas kelias — verstis svetimais veikalais, kad ir kaip būtų reikalingi savi.

Bandant abu kompromisus pasverti, tektų stebėti prie pagrindinio klausimo: ko mes iš teatro reikalaujame? Kas mums yra teatras?

Krašte, kuriame gyvenam, be uždarų universitetinių scenų, vienintelis egzistuojantis teatras yra komercinis, kurio tikslas — pelnas, o priemonė (kaip ir kino filmų) — įvairių rūšių pramoga, įtikimas esančių žiūrovų skoniui, jo išlaikymas, linksminant, gaudinant ar saldžiai virkdant. Pramoginis teatras yra jos publikos tarnas žemąja prasme — pataikuojantis amatininkas.

Įvairių kraštutinių ideologijų mainymasis mūsų tėvynėje, prieš mūsų pačių valią, yra palikęs mums kitos rūšies pėdsaką, mes įpratome teatrą matyti politinės ar pasaulėžiūrinės minties tribūna, nesiskaitant su menišku veikalų lygiu. Stačiai nuostabu, kiek daug žmonių mūsų tarpe, visiškai teisingai smerkdami komunistinius, nacinius ar pan. veikalus, kaip tendencingus ir todėl nemeningus, užmiršta pritaikyti šią aiškią tiesą tais atvejais, kada veikalo reikiama. Ji ideologija atitinka mūsų pačių ideologiją. Atrodo, gana pasiūlyti tuos krikščionybės (ar socializmo) tiesą, ir veikalus atitinkamas pakraipos atstovams darosi geras, statytinas ir, be abejo, meniškas. Tuo tarpu, net ir priimtiniama tendencija, kaip, iš viso, bet koks meno suinteresuotumas, praktiškas tikslas, — ir gabų kūrinių nepataisomai sužaloja, pradžioje. Ypač opus — ir suprantama — mums yra patriotinis momentas. Mes esame be galo atlaidūs net silpniausiam, banaliausiam veikalui, jei tik jis savo mintimis tarnauja tautai.

Bet kaip tik čia aštriausios iškyla klausimas: ar nuoga, publicistine forma keldamas, kad ir geriausias mintis, meno veikalo atitinka savo paskirtį, t. y. ar tikrai tarnauja tautai?

Menas pirmiausia yra kultūrinė apraška, o kultūra yra visos žmonijos nuosavybė, visų tautų, pagal išgales, kraunama, visų naudojama, visiems, kaip šviesa, reikalinga ir turinti daugelį visuotinių, žmonių bendrų, problemų ir bruožų.

Kiekvienas reikšmingas meno kūrinys, kurioje tautoje jis beklūt, visada peržengia tautines ribas ir veikia į kitas tautas. Pirminiuose rėmuose teisiškai specifinės paskirties arba silpnosni kūrinių. Jei meno tikslas ir būdas tarnauti yra kultūros ugdymas, jei savo idėjas menas reiškia pirmiausia estetinė formos tobulė, tai ir mūsų atveju naudingas, ir tikrai mums tarnaujantis yra augšto meninio lygio kūrinys. Tik toks, o ne paviršutiniškai ir tiesiogiai deklaratuos, meno kūrinys yra giliaja prasme patriotiškas. Tik toks, jis ne tik kelia tautinio pasididžiavimo jausmą, ne tik ugdo kultūrą, bet ir, peržengdamas savo tautos ribas, kelia jos publikos tarnas žemąja prasme — kultūros lobyne.

Be abejo, jei atmetę pramogos ar tendencijos reikalavimus, kaip meno nevertus, ir priėmę Lietuvoje tradicinę pažiūrą į teatrą, kaip valstybės remtiną kultūrinę instituciją, mes grįšime prie dabartinės teatro — tremtinio situacijos ir suprastime nusistatymą verčiau tenkintis svetimu, bet stipriu, menišku veikalu, negu žeminti savo kultūrinis siekimus pigiu prisitaikymu dienos reikalavimams ar minios palinksminimui.

Tuo tarpu, "svetimi vėjai" ne visada tik bloga neša. Piktuosius mes pažinome ir turėtume jautis jiems gana atsparūs. Didesnės ir senesnės kultūros tautos negu mes, per šimtmečius yra užsiauginusios daugelį meno vertybių, kurias ir mums privatu pažinti ir, saviškai permastant bei perjaudant, pasisavinti, kad nereiktų jų varginti kurti patiemis, bet kad būtų galima į jas atsispirti ir patiemis eiti į priekį. Tad ir teatrinė svetimybė, jei vertinga, mums pravartu pastatyti. Atsivėgrynai savo kūrybos darę, kaip kad kas norėtų, mes patys sau kenkiam, nepasinaudojame tuo, kas kitų jau surasta ir atsieta. Tuo susiaurindami savo dvasinį akira-tį. Gi kalbant konkrečiai apie teatrą, imdamesi augstos vertės svetimo veikalo, mes priverčiam jį atlikti kelias metamortozes. Pirmoji ir be galo reikšmingoji veikalo dvasiai — tai jo išvertimas į mūsų kalbą. Nes kalba nėra tik sutartas sąvokų šifras — ji taip pat yra tautinės dvasios giliausia išraiška. Išverstas kūrinys neliekia tas pats — jis didele dalimi neišvengiamai "suletuvėja". Antra, metamortozė įvykdoma jau scenoje: tai toji, kuri įvyksta, veikalui pereinant per mūsų aktorių psichologiją, vidinį ritmą ir išraiškos priemones. Ką bevaidentų lietuvis, o jo veikėjas smarkiai sulietuvęs savo temperamentu, galvosena, jausmų reiškimu, žvilgsniu, ir juoku, ir eigaistim — žodžiu, visais atžvilgiais. Bandymas pavaizduoti "šimtaprocentinį kitatautį" dažniausiai pavyksta tik komiška-me plėne, t. y. daugiau ar mažiau perdedant, šaržuojant, imituojant išorę. Kur reikia perduoti dvasines problemas, kur pasireiškia gyva siela, — ji lieka lietuviška. Tad, neigiamo poveikio baimė yra perdėta: mes visada labiau sulietuvinam svetimą veikalą, negu jis mus nutautina.

Tuo nebandoma nuneigti savų veikalų būtinybę: jų reikia, jų atsiradimas turėtų būti skatinamas visomis priemonėmis, pasireiškusiems dramaturgams tur-

nei galų gale sveikatos.

— Tai ar niekad ir nebuvai vedęs? — paklausiau.

— Nebuvau, — atsakė trumpai ir, primerkęs akis, žiūrėjo ežerą į toli, lyg ten, už horizonto, kur stovėjo įsmigęs laivas, matė ir savo praeitį.

— Vienam dar geriau, — tariau po valandėlės, norėdamas nutraukti tylą: — niekas nerūpi.

— Taip rodos, geriau, — tarė jis, į bato galą kratydamas iš pyptės pelenus. — Negeriau, brolau. Tu nesirūpini nieku, bet ir tavi mi niekas. Net niekas nežino, kad tu gyveni. Kartais dirbi, užsimiršti ir, rodos, nieko. O kartais taip tave suima, kad neturi kur dėtis. Darbas iš rankų krenta, plaktuko negali pakelti. Niekas tau nemiela: nei valgis, nei miegas. Rodos, kad žemė prasivertę, lįstum ir skradžiaus nueitum. Nerasdamas vietos, lėndi į kokį barą, kad tik užsimirštum. Bet po to geriau nebūna. Dar arčiau. Ir taip visą mielą gyvenimėlį.

— O, žinai, buvau ir aš jaunas. Ir šokau, ir dainavau, ir merginos patiko, — kalbėjo lyg pats sau.

— Žinai, Kaziuk, — vėl kreipėsi į mane, — jei jaunimą kas įtikintų, kad jis pasens, žmonės būtų laimingesni.

— Kodėl? — paklausiau.

— Jaunas manai, kad niekad nepasensi, nieko negalvoji. O, žiūrėk, žengei blogą žingsnį ir visą gyvenimą jo nepataisysi... Kad ir aš pats. Į Ameriką atbėgau jaunas, nuo caro kariuomenės. Dirbau Pensilvanijoje, po žemės. Sunku buvo. Užsidirbęs kiek pinigų, persikėliau į miestą. Čia dirbau pas siuvėjus, prosavojau. Darbas buvo lengvesnis, bet ir uždarbis menkas. Naktimis dar eidavau į restoraną indų plauti, kad tik kokį centą daugiau padaryčiau.

— Tai nebuvo laiko nei gyventi, nei mylėti, — tariau aš.

— Būt, tai kaip ir nebuvu, bet mylėjau. Ji buvo ūkininkaitė nuo Kazlių Rūdos. Buvome jau ir žiedus nusipirkę, bet vis lyg nedrįsau, lyg norėjau dau-

giau užsidirbti ir delsiau metai iš metų.

— Na, ir kaip galų gale išėjo?

— Matai, atsirado kitas, kuris daugiau laiko turėjo, — atsakė Antanas, lyg pats iš savęs karčiai pasityčiodamas, ir nutilo.

— Po to, — tęsė jis po valandėlės, — sunkiai susirgau, karščio turėjau, degiau, kaip ugnį, klidėjau, nežinau, kas su manimi darėsi. Dragai pašaukė gydytoją, ir netrukus mano sunkiai uždirbti centai sutirpo, kaip sniegas, o sveikata negrįžo. Atleido ir iš siuvelylos, nes stovėdamas negalėjau dirbti. Pristojau dirbti pas batsiuvį. Geras žmogus buvo, Dieve duok jam dangaus kalalystę, nors ir nekatalikas. Viskuo dalinys su manim, o mirdamas man užrašė ir savo batų taisymo dirbtuvėlę, nės jokių artimesnių žmonių neturėjo. Taip, brolau, su yla ir plaktuku toje dirbtuvėlėje ir stumiuiosi vis arčiau mirties.

— Eįjome namo jau sutemus. Gatvėmis, lyg baidyklės, išproguosiomis žai-

Balutis ir kriukiais pasirėmusi TMD

Liepos mėn. 8 d. Clevelande įvykusiame Tėvynės Mylėtojų sos", ji toli gražu nėra tas, kuo Draugijos seime nutarta buv. ti. Anais laikais, kaip minėjau, bartiniam Lietuvos įgal. minist. ir nepapr. pasiuntiniui D. Bri-tanijoje B. K. Balučiui pasiusti sveikinimą. Neseniai min. B. K. Andai Amerikos lietuviai savo ubagais buvo — šiandien jie, ačiū Dievui, milijonais žarsto, nykštukai buvo — šiandien jie Clevelande, atsiuntė TMD-jai šikartą atsakymą. Jo kai kurios mintys įdomios ir ne d-jos nariams.

Padėkojęs už jo prisiminimą seime, min. Balutis sakosi, kad jo pasveikinimas sukėlęs jam eilę atsiminimų ir minčių.

"...buvo tai laikai (prieš 40 nes viršum metų) — rašo savo laiške Balutis — kai TMD ant mirties patalo gulėjo — be narių, be kuopų ir su tuščiu išdu. Padėtis išrodė taip beviltė, kad geri žmonės jau duobę jau kapi-nėse kasė. Šiek tiek peranksti, nes atsirado visai nedidelis būrelis nuosirdžių Tėvynės mylėtojų, kurie pasiryžę ją iš mirties patalo prikelti — ir prikėlė. Ne tik prikėlė, bet patys plikiai būdami, sumanė lietuvių milžinišką piramidę pastatyti — Kudirkos Raštų pilną rinkinį išleisti ir savo nariams nemokamai išdalinti už 60 centų metinio mo-kescio... Ir ištesėjome, nors ubagai tuomet buvome pinigais-kai ir nykštukai savo intelligen-tinėmis jėgomis. Kur gi paslap-tis? O, jį ne taip jau sunku su-rasti — "Lašas po lašo ir ak-menį nutašo"...

Toliau B. K. Balutis klausia: — Kas gi, po šimto plynių, dabar su TMD pasidarė? Sulyginus dabartinį TMD stovį, jį, teisybė, ačiū Dievui, dar neguli mirties

rečių būti sudaromos materiali-nės ir moralinės sąlygos rašyti savo teatrui, esamieji vertinges-ni veikalai, kaip ir iki šiol, turė-tų būti statomi, kaip lietuviško teatro pagrindas.

Pasirenkant svetimuosius, ne-jieskoma, kaip naivesnis recen-zentas mano — "parodyti ame-rikiečių (— ar kurių kitų) gyve-nimą", bet žiūrima meninės ver-tės, idėjinio grynumo, t. y. pir-miausia netendencingumo. Svar-tiausia, žiūrime visuotinių žmo-giškųjų problemų, suprantamų ir artimų visiems, su kuriomis galėtume susidurti ir mes, lie-tuviai, įjieskome tokių ypatybių, kurios leidžia pasirinktąjį vei-kalą labiausiai "suletuvinti" ir pasitarnauti mūsų kultūros kė-limui.

Tokie sumetimai vedė pasi-rinkti žymiausiojo amerikiečių dramaturgo Eugene O'Neill "An-na Christie" veikalą.

patalę. Bet, kaip matosi iš "pre-ivykusiame Tėvynės Mylėtojų sos", ji toli gražu nėra tas, kuo turėtų ir, man rodosi, galėtų bū-ti. Anais laikais, kaip minėjau, lietuviai Amerikoje finansiniai ir nepapr. pasiuntiniui D. Bri-tanijoje B. K. Balučiui pasiusti sveikinimą. Neseniai min. B. K. Andai Amerikos lietuviai savo ubagais buvo — šiandien jie, ačiū Dievui, milijonais žarsto, nykštukai buvo — šiandien jie Clevelande, atsiuntė TMD-jai šikartą atsakymą. Jo kai kurios mintys įdomios ir ne d-jos nariams.

Bet — baigia savo laišką Ba-lutis — patarimų nenoriu ir ne-nėsiu jums duoti, nes būtų tai panašų į mėginimą "makabily" vairuoti iš užpakalinės sėdynės, — o maniške dar toliau, nes už keleto tūkstančių mylių. Bet aš žinau, kad proga atlikti didelį

darbą yra didelė — ir tai dabar, kai Lietuva yra vėl pakliuvusi į meškos glėbį ir knygų bei svei-kos literatūros lietuviams visur trūksta.

Taigi, pasiraivykite, vyrai! Pasispaudykite į delnus ir... žinau, kad proga atlikti didelį

Tolybėj tyso vieškelio išblyškę rankos. Iš tvenkinio burnos, prikritusios žaigždžių, užtvinsta visą žemę balto garo bangos... Per kryžiaus medį Dievo ašara nurieda pamažu.

Spindi saulė langai po audros ir lietaus, mano tėviškos namo langai. Sugrįžtu iš kelionės ilgos ir matau: skęsta saulėje tėvo namai.

Beržo tošis balta, kaip balandžio sparnai. Klega medžioose paukščių minia. Mane sveikina kaimo linksmi kamina, mirguliudami saulės tvane.

Basos kojos surinka iš džiaugsmo — tai ji! Ir nuo raudančių rankų nukrinta klaiki prakeikimo naktis.

(Iš naujos Henriko Nagio poezijos knygos "Saulės Laikrodžiai")

STUDENTŲ ŠALPOS SVARSTYMAS

Lietuvių Studentų Sąjungos S. Halsted St., Chicago) mažo-JAV antrojo visuotinio narių su-važiavimo proga buvo sušauktas lietuvių organizacijų ir visuomenės atstovų posėdis, kuris stengėsi išspręsti studentų šalpos organizavimo klausimą.

Posėdyje nuspręsta suvisuo-meninti Studentų Šalpos Fondo, rėmėjais pritraukiant visuome-nines organizacijas ir atskirus asmenis. Šalpos Fondo pagrindi-niai akcijai praversti Fondo Val-dyba turėtų būti sudaryta iš kuo didesnio narių skaičiaus.

Posėdžio dalyviai priėjo išva-dos, kad net ir diferencijuotas studentų šelpimas yra naudingas, tačiau kaip toks yra ne-pakankamas. Tolimesnį šalpos Fondo veiklę posėdžio sušau-kimą susirinkimas pavedė Lie-tuvių Studentų Sąjungos JAV Centrinei Valdybai. Šis posėdis yra numatomas sušaukti š. m. spalio mėn. 5 d. 2:00 val. po pietų Lietuvių Auditorijoje (3137

darbą yra didelė — ir tai dabar, kai Lietuva yra vėl pakliuvusi į meškos glėbį ir knygų bei svei-kos literatūros lietuviams visur trūksta.

Taigi, pasiraivykite, vyrai! Pasispaudykite į delnus ir... žinau, kad proga atlikti didelį

(pas.)

prof. S. Kolupaila
Susirinkimo Pirmininkas
V. Mikalavičius
Susirinkimo Sekretorius

Dalyviai: kun. V. Bagdanavičius, p. O. Biežienė, Dr. S. Biežis, Dr. A. Garmus, P. Gaučys, J. Gilun, Dr. P. Grigaitis, P. Gudas, kun. P. Karalius, J. Kutra, B. Kviklys, A. Lesevičiūtė, prof. M. Mackevičius, L. Maskaliūnas, V. Motušis, R. Paškevičius, M. Reklaitis, S. Švedas, J. Tamulevičius, Dr. J. Valaitis ir A. Verbickas.

Leidykla Patria

JAU GALIMA UŽSISAKYTI AUSRELĘ

Knygų leidykla Patria jau iš-leido Stepo Zobarsko "Ausrelės" I dalies naują laidą. Mokyklų vedėjai, mokytojai ir tėvai prašomi užsisakyti ją šiuo adresu: Patria, P.O.B. 1291, Stamford, Conn. Vadovėlio kaina: \$2.25.

Leidykla Patria

V I L T I S
LAUKIA
JOSŲ TALKOS!
ISTOK I
V I L T I E S
DRAGIJA

Antanas dusliai virpančiu balsu ta-rė:

— Ar supranti, Kazy? Ar tu da-bar supranti, ką reiškia neturėti laiko apsigyventi? — ir, skubiai paėmęs indą su žuvimis, neatsisveikines nuėjo.

Kai po to jis vėl kelias dienas ne-atėjo prie ežero, nuėjau jo aplankyti į batų taisymo dirbtuvėlę. Dirbtuvėlės durys buvo užrakintos. Sienoje kabojo lentelė su užrašu "Parduota". Iš dirbtuvėlės lango, reklamuodama savo le-tenų padą, žiūrėjo juoda žaliomis aki-mis katė, gelstanciais lapais kaštone čirškė žvirbliai. Man pasidarė kažko gaila. Gal Antano dėl jo vienišos dalies, o gal kaštono pavėsy parduotų batų tai-symo dirbtuvėlės, kur ir aš galėčiau, vienatvės ēdamas, praleisti atkakliai artėjančią senatvę, nes poryt pradėdu dirbti ir vargu ar beturėsiu kada laiko apsigyventi.

(Pabaiga)

Pirmieji lietuvių emigrantų vargai

Vincas Ambrozevičius, SLA Emigrantų Komisijos buvęs narys

II.
Tuo laiku, kada SLA pradėjo kiek rūpintis naujais emigrantais, tuo pačiu metu pradėjo kilti ir augti aršesnis įtampimas tarp kunigų ir laisvesnės pažiūros šalininkų. Šešioliktame seime Wilkes Barre, Pa. įvyko neišvengiamas SLA skilimas. Kunigai pasiėmė organizacijos išdą, reikiama, sykiu ir emigrantų fondą, iš kurio nė vieno cento nebuvė emigrantų reikalams dar paskyrę.

Tautininkų Susivienijimas pradėjo veiklą be pinigų. Reikėjo viską iš naujo kurti, todėl Emigrantų fondo reikalai vėl buvo laikinai pamiršti.

Tuo tarpu ateivybės Amerikon didėjo. Didėjo ir jos varžymai bei ateivių įsileidimo apskundimas. Buvo atsitikimų, kad vienos savaitės laivai atveždavo po 26,000 ateivių! Reikiama, būtų galima vienais emigrantais nebūgla miestuką apgyvendinti.

Lietuvių emigrantams rūpintis vis dar nebuvo kam. Susivienijimas daugiau dėmesio ėmė kreipti į Prieglaudos Namą seneliams ir pavargėliams, negu į emigrantų reikalus. Norėta pirkti tam tikslui ūkis (farmą). Šiuo reikalu ypatingai rūpinosi ir agitavo T. Astramskas.

Į Prieglaudos fondą suplaukė virš \$4,000, tačiau, sumanymas neįvykdytas. Po to, pradėta ruošti pirkti Susivienijimui namą, kuriame tilptų raštinė, redakcija ir spaustuvė. Čia vėl kai kurių buvo golvota, bėsi galima ir emigrantams namą įkurti, tačiau, pasirodė, būtų reikėję tam tikrų pataisymų, ir valdžios leidimo. Taip ir liko emigrantai vėl be globos.

Brooklyne gyveno Andrius Kundrotas, veiklus politikierius, gerai susipažinęs su daugeliu vietos amerikiečių politikierių. Jis, Amerikos Lietuvių Piliečių klubo vardu, pradėjo dirbti ir teikti Ellis Island salon užklius lietuviams didžiai reikalingą pagalbą. Jo vadovaujamas klubas yra emigrantams suaukojęs apie tris šimtus dolerių. Andrius ne vienam šimtui ateivių yra pagelbėjęs pralysti pro Amerikos vartus. Jis pasiekdavo savo rajono kongresmanus ir senatorius Washington ir dar šiandien turi nemažą laisvą savo archyve, pasirašytų ir demokratų ir respublikonų politikos vadų, pas kuriuos jis kreipdavosi ateivių globos ir pagalbos reikalais.

Mudu su Andriumi susitikome Astoria mieste, seime, Scrantone, Pa. (geg. 25, 1908). Jis buvo atstovas Brooklyno kuopos, aš — Newarko. Mes, ir A. Prekevičius iš Brooklyno, seimui įrodėme sunkią ateivių būklę ir prašėme išrinkti komisiją, kuri Ellis Island salon lankytųsi, ir tam reikalui paskirtų pinigų. Seimas mūsų prašymą išklauė, ir mudu abu ton komisijon paskyrė, suteikdamas ir šimtą dolerių išlaidoms iš tautiškų centų. Tai, tik po dvylikos metų pavyko atnaujinti tą fondą, kurį

taip gražiai buvom pradėję 1896 metais!

Namo sugrįžę stvėrėms darbą. Liepos 6, 1908 padarėme sutartį su Slavonic Immigrant Aid draugija, kuri jau turėjo savo namą ir raštinę, 901d Slip. New Yorke, netoli South Ferry priekplaukos. Draugijos taisyklėmis, mums reikėjo įnešti \$250, kaip lietuvių tautybės šerą, SLA vardu. O tiek pinigų neturėjome. Kreipėmės į Centro Valdybą. Gaila šiandien pažymėti, tačiau, istoriniu faktu lieka — valdyba vienbalsiai atsisakė. Mūsų prašymą į Centro Valdybos atsakymus turio savo archyve.

Šis šaltas atsakymas mūsų nepalaužė. Slavų nuosirdumo dėka mes pasilikome jų bendradarbiais ir darbą varėme. Ir jau "Tėvynės" nr. 39 (spalio 20, 1908) galėjau paskelbti vardus 38 ateivių lietuvių, vyrų, moterų ir vaikų, kuriems SLA Emigrantų komisija pagelbėjo laimėms iš Ellis Island ir pasiekti gimines.

Mes kreipėmės į visuomenę, prašydami šiam darbui aukų, ir pasiuntėme prašymą SLRKA seimui Chicagoje, bet niekados jokio atsakymo nesulaukėme. Visuomenė taip pat nelabai karštai atsiliepė, nors kitiems reikalams noriai pinigų dėjo.

Taiigi SLA komisijai teko gana sunkiose ir neprielankiose sąlygose dirbti. O darbo buvo galybė. Gausi ateivių srovė plaukė iš Lietuvos. Slavonic Immigrant Aid draugijai iki 24-to seimo, Worcester, Mass. (1909 metais) mes tegalėjome įmokėti tik \$135.94. Tai buvo begalo menka suma už tokį patarnavimą mūsų ateiviams.

SLRKA nesirūpino emigrantus šelpiti. Kunigas Žilinskas ir kun. Peža 1909 metais atlankei veik visus Amerikos lietuvių kolonijas su prakalbomis, 40 metų lietuvių emigracijos sukurti progą, ir visur rinko aukas. Tik ne emigrantų globai ir pagalbai, bet vadovėlių leidimui. Pralabose emigrantų vargas ir kelionės sunkumai būdavo iškalbinai aiškinami, bet visi pinigai pateko ne emigrantų reikalams, bet vadovėliams Lietuvos mokykloms ir Amerikos lietuvių statistiko blankoms. Vadovėliai buvo reikalingi, bet būtų įdomu patirti, kas su tomis blankomis nutiko, ir kur jos šiandien yra?

Po kiek laiko vėl skaičiai sulibga SLA vardas. Shenandorio 23 kuopa aiškiau suprato šių sukurti vertę ir didybę. Ji nepasitenkino vien prakalbomis įvyki paminėti, bet suruošė miesto gatvėmis parodą, ir kurį dėmesį atkreipė svetimačiai ir jų spauda. Po iškilmių kasoj liko \$84.41 pinigų, kuriuos visus paaukavo Emigrantų fondui.

Šį parodą reikia plačiau aprašyti, kaip ji plakiai tada aprašė vietinė amerikonių spauda. Sako, tai buvusi Shenandorio ir apylinkės šventė, tikslu pagerbti pirmuosius lietuvius emigrantus — pionierius. Visas miestas (kuriam daug lietuvių gyveno) iš-

rodė šventadienišką. Tai buvo bal. 1, 1910 metais. Paradas miesto gatvėmis susidėjo iš penkių skyrių. Kiekvieną lydėjo orkestras, grieždamas maršus. Dalyvių buvo virš septynių tūkstančių. Vyriausiu vadovu buvo dartinis "Tėvynės" redaktorius S. E. Vitaitis, kuris tadą jojo puikiu žirgu ir viską mitriai tvarkė. Antru vadovu buvo A. A. Klimas, jojęs Vitaicio greta. Antroje eilėje važiuojo miesto burmistras, lietuvis Strolis ir kiti valdininkai. Paskui sekė išsiriakavusi policijos komanda, buvo nešama Amerikos ir SLA vėliavos — ši buvo specialiai šiai parodai atvežta. Toliau sekė garbės svečiai ir kalbėtojai, tarp kurių buvo: SLA prezidentas F. Živaitas, SLA viceprez. Vincas Ambrozevičius (šių žodžių rašytojas), atstovavęs Emigrantų komisijai, ir seni lietuviai, išgyvenę Amerikoje 40 metų, ar daugiau: Petras Kazakevičius ir žmona, Adomas Kasparavičius, Antanas Adominas, Kazys Šliakys, Jurgis Brazaitis, Jurgis Burinskis, Tamas Pauliukonis, Mikas Juodevičius, Matas Baliūnas, Petras Lavickas, Mikas Kairys, Jonas J. Bobinas ir Vincas Čižauskas. Kažin, ar daug dar tų senų pionierių šiandien dar yra gyvų?

Po jų sekė Shenandorio ir apylinkės draugijai ir jų nariai. Keli šimtai specialiai apsidėžusių mergaičių vaidavo Amerikos vėliavą, o keli šimtai berniukai jas lydėjo. Vienas vaizdas vežėme vaidavo Laisvės Stovylą. Ona Jonaitytė, baltai apsidėžusi, žirgu jojo kaip karalienė. 4 merginos nešė kaspinais ir vainikais išdabintą kunigaikščio Vytauto paveikslą. Vėl kitas vežimas vaidavo emigrantų laivą, kuriame stovėjo kapitonas (J. Abraščinskas), o baltai — melynai išsirdę jauni vyrukai buvo jo jūrininkai. Paskui sekė vežimas, vaizduojąs lietuviškas vestuves. Žodžiu, kaip Lietuvoje. Paskui važiuojo didelė daugybė kitų, puikiai išpuoštų vežimų.

Visą miestą apsuksęs paradas atsidūrė į O'Hara teatrą, kur vyko kita sukurti programos dalis: vaidinimas, prakalbos, deklamacijos ir koncertas. Teatro salė buvo pilna žmonių. Iškilmes atidarė sukurti rengimo pirmininkas Stasys Gegužis. J. Žemaičio choras sudainavo keletą liaudies dainų. Kalbėjo A. P. Tabaras apie Shenandorio lietuvių istoriją. Paskui V. Ambrozevičius apie emigrantų reikalus, aiškino jų vargus Ellis Island saloje ir prašė aukomis paremti jų reikalus. F. Živaitas kalbėjo apie Lietuvos garbingą praeitį. Kalbų protarpui deklamavo: J. Stanašaitytė, Petronėlė Jurgeliūtė (vėliau buvusi SLA sekretorius), E. Pajauskaitė ir Kudiniūtė. Aukų emigrantams sumesta, kaip sakiau \$84.41.

Vakare, tame pačiame teatre vaidinta tragedija "Kęstutis". Liūdna pažymėti, tačiau tai istorinis faktas, vietos kunigai prie šių iškilmių neprisidėjo. Buvo kviesta: Kaminskas, Abromaitis ir Pautienius, tačiau nė pas vieną nesirado gėtinai tėvynaiškus jausmų pagerbti tuos brolius lietuvius, kurie varge pramynė kelią į Ameriką. Bėda paskui vertė kunigui Kaminskui, kuris būk vyskupui įskundęs, ir tas uždraudęs dalyvauti. Nežinia, kaip ten buvo, bet pavyzdys buvo blogas. Gal būtų čia viską padarė ir paprastas lietuviškas pavydas. Mat, iškilmes ruošė SLA 23 kuopa, ir kunigai čia žiūrėjo bedievybę...

SLA seimas Worcesteri (1909 metais) išklaušė mūsų raportą, jau paskyrė \$200, reikiama \$50

Skautų leidžiamas kalendorius

Š. m. gruodžio pradžioje knygų rinkoje pasirodys 400 puslapių 1953 m. kišeninis kalendorius vardu TAUTA BUDI. Jame, be kalendariumo, bus žinių apie Lietuvą, genocidą ir kt. aktualijos. Be to, bus gausu iš viso pasaulio kraštų lietuvių įmonių, verslininkų ir laisvųjų profesijų darbuotojų adresų — skelbimų. Pastarieji padės orientuotis lietuviams naujakuriams, kurie visados ieško savųjų tautiečių patarnavimo ar pagalbos.

Šį kalendorių leidžia Lietuvos Skautų Brolijos Vadija Toronte, Kanadoje. Tuo norima pasitarnauti geresiams skautų bičiuliams ir sudaryti tampsnius ryšius tarp visų lietuvių išeivijoje. Numatoma spausdinti 5000 egz.

Netrukus bus praneštos per spaudą smulkesnės informacijos apie šį, kiekvienam lietuviui reikalingą, kalendorių.

DVI VASAROS STOVYKLOS VOKIETIJOJE

"Skautų Aidas" rašo, kad šią vasarą Diepholze "Aušros" tuntas prie Rehdeno miestelio Doenselio paežeryje stovyklavo 10 dienų. Stovykla buvo pavadinta "Tau, Tėvyne" vardu. Kiekviena stovyklos diena buvo pradedama atskiru vedamuoju šikiu, kaip — "Skautas visada linksmas", "Dievas mūsų Apsauga ir Viltis" ir pn. Stovykloje buvo leidžiamas nuotaikingas laikraštėlis "Pušelių pavėsy". Šiai stovyklai vadovavo Vokietijos rajono skautų vadeiva sktn. A. Venclauskas.

Ten pat, pasibaigus "Aušros" tunto stovyklai, stovyklavo ne-

mažiau, negu mums reikėjo Slavų draugijai įmokėti. Tačiau, nusamdėme jauną lietuvi, Juozą Švirnicką, kurio uždavinys buvo nueiti į Ellis Island ir gelbėti lietuvius, kuriems tik patarnauti ar pagalbos reikėjo. O tokių būdų buvo jo jūrininkai. Paskui sekė vežimas, vaizduojąs lietuviškas vestuves. Žodžiu, kaip Lietuvoje. Paskui važiuojo didelė daugybė kitų, puikiai išpuoštų vežimų.

"Liepos 9, 1909. Gerb. p. Ambrozevičiaus. Vakar iš Bostono atvyko tas vaikas, kuriam buvo telegrama siuntę. Atvyko pervaile, 4 val. p. pietų, todėl turėjo pas mus prabūti iki ryto. Šiandien nuvažiavo į Ellis Island, ir negrįžo. Tikimasi, emigrantai jau išimti. Kundrotas, taip pat, buvo mūsų raštinėje šį rytą su tūlu Mažeika. Šio moteris buvo patalpinta, su mažu kūdikiu, ligoninėje. Vaikuteis liepos 2 d. mirė. Šiandien važiuojo jos atsiimti. Pats Mažeika tik nesenai iš Lietuvos, todėl jos iš kasliagarnios neišleidžia".

Kitas laiškas skamba: "Liepos 6, 1909. Godotinas p. Ambrozevičiaus. Pereitą subatą, liepos 3, rašiau jums laišką Rakauskaitės ir Čekavičiaus pusbrolio reikalui. Subatoje iš Ellis Islando pavyko pusbroli išimti, bet pusėsėrė Rakauskaitė negalėjo išeiti, nes per ją buvo. Ellis Islande užtruko iki 6 val. vakaro, paskui davė žinią pusėsėrei į Bostoną, kad toji atvažiuotų, ir ji atvažiuojo liepos 5. Kasliagarnė, tačiau, buvo uždaryta, o šiandien per vėlai nuėjo ir mergina tapo išsiųsta atgal Lietuvon. Nebuvo galima nieko tokiu skubiu laiku nuveikti. Daugeli žmonių gražina: kas tik neturi \$25 parodyti, tuojais ir siunčia atgal".

Tokių laišku turio keletą, bet įvykių ir vargų lietuviams Ellis Islande būdavo tūkstančiai. Kiek daug buvo sugrąžinta Lietuvon, tik todėl, kad Amerikos visuomenė nepajuto reikalo turėti stiprios savo atstovybės "ašarų saloje", vienai tik dievai nežino. Tačiau mes, kad ir menkomis jėgomis, pagelbėjome keletui tūkstančių.

(B. d.)

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS GREIT PASIRODYS

Pirmoji P. L. ŽINYNO dalis sijos mokyklas, leidimus jose jau spausdinama, o antrosios dalies rinkimas jau įpusėtas. Galutinėje redakcijoje ŽINYNAS bus gerokai didesnis, negu pradžioje buvo planuojama, nes įvesti keli nauji skyriai.

Be Vakarų pasaulyje esančių didesnių ir mažesnių lietuvių kolonijų aprašymų ir įstaigų, parapijų, organizacijų, veikėjų bei biznierių adresų, knygoje yra gana daug ir bendro pobūdžio informacijų. Pavyzdžiui, besini-teresuojantieji JAV-bių mokyklomis bei profesijomis ŽINYNE ras du plačius skyrius tuo klausimu. Iš čia aiškės, kad amerikonišką "high school" baigę dar neskaityti pasirodę bet kurios šakos profesinius mokslus studijuoti, kaip kad Lietuvoje gimnazijas baigusieji. Mat, JAV-bėse kiekvienai profesijai statomi skirtingi bendro išsilavinimo reikalavimai, o, be to, nevisos mokyklos vienuodas reikalavimas stato toms pačioms profesijoms. Taip pat išnagrinėta ir išaiškinta septyniolika populiariųjų profesijų, pradedant gydytojais, advokatais, inžinieriais ir, baigiant mokytojaus bei galtingosiomis sesutėmis nu-rodant koks pasirošimas reikalingas norint į jas patekti ir paduoti adresai įstaigų, iš kurių galima gauti smulkesnių informacijų apie atitinkamas profe-

Besidomintieji imigracijos JAV-bes klausimais ŽINYNE ras smulkų imigracinės procedūros išaiškinimą, o taip pat ir 1952 metų Imigracijos ir Pilietybės Įstatymo apžvalgą, bei kaip ruošti JAV-bių pilietybei ir kaip tapti piliečiu.

Informacijos apie JAV-bių ir viso pasaulio lietuvių kolonijas jau gautos ir paruoštos spaudai. Deja, yra dar kelios stambesnės kolonijos, iš kurių žinių labai šykščiai tegauta. Prie tokių kolonijų tenka priskaityti Philadelphia, Pittsburgh, Providence, R. I., Plymouth ir Worcester, Mass. Tose kolonijose veikiausia yra Amer. Lietuvių Tarybos skyriai, kurių sekretoriai prašomi atsistoti draugijų sąrašus su pirmininkų ir sekretorių pavardėmis ir adresais — tokias pavėluotas informacijas dar bus galima sunaudoti korektūras peržiūrint.

Nežiūrint ŽINYNO padinimo kaina palikta ta pati — penki doleriai, bet iš anksto užsisakiusieji ji gaus už keturis dolerius. Pavėluotas informacijas ir užsakymus siųsti ŽINYNO redaktorius: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y.

TUOJ ISIŠGYK ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	2.00	Motulė paviljo	0.60
J. Kukanauza		Lezdyų Peldė	
Algimantas I	1.50	Meškiukas Rudnosukas	
V. Pietaris		Vytė Nemunėlis	2.00
Algimantas II	2.00	Namai ant smėlio	
V. Pietaris		J. Gliada	2.00
Aukso kirvis	2.50	Neramu buvo Laisvės Alėjos	
Juozas Svaistas		M. Daubaras	1.50
Barabas	2.25	Nemunas	
Paer Lagerkvist		St. Kolupaila	2.50
Balutis	1.50	Nuo Imsrės iki Orinoko	2.50
J. J. Bačiūno leidinys		A. Subailauskas	
Baltaragio malūnas	2.50	Our Country Lithuania	
K. Boruta		V. Augustinas	5.00
Beržų pasakos	1.50	Princas ir elgeta	
O. B. Audronė (eilėraščiai)		Mark Twain	1.20
Dangaus ir žemės sūnūs	2.50	Pirmas rūpestis	
Vincas Krėvė		Jurgis Jankus	2.00
Dulkės raudonom saulėleidy	3.00	Pragaro požiūris	
V. Ramonas		V. Alantas	3.50
Debesys plaukia pažemiu	2.50	Partizanai už gelež. uždangos	
A. Baronas		Daumantas	2.50
Didžiosios atgalios	3.50	Pietų vėjelis	
R. Spalis		Vytė Nemunėlis	1.60
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Paklydę paukščiai I	
Stepas Zbarskas		Jurgis Jankus	2.20
Giesmė apie Gediminą	2.00	Paklydę paukščiai II	
B. Sruoga ir V. Petravičius		Jurgis Jankus	2.60
Elegijos	1.00	Ramybė man	
Algimantas Pagėgis		J. Kėkštas	0.80
Gintaro pasakos	0.35	Raguos malinininkas	
Teta Rūta		V. Tamulaitis	0.25
Gintariniai vartai	2.00	Raganas	
N. Mazalaitė		Vincas Krėvė	1.50
Gimtojo žodžio barose	1.50	Saulės laikrodžiai	
P. Jonikas		Henrikas Nagys	1.00
Kazimieras Sapieha	2.50	San Michael knyga I	
B. Sruoga		Axel Munthe	2.50
Kuprelis	2.00	San Michael knyga II	
Ignas Šeinius		Axel Munthe	2.50
Kolektyvinė prausykla	1.00	Sventieji akmenys	
Vytautas Kastytis		Faustas Kirša	2.00
Kalorijo- ir doleriai	2.00	Sventoji Lietuva	
Vilius Bražvilius		Jurgis Savickis	3.00
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Tėvų pasakos	
Red. prof. Skardžius		A. Giedrius	1.90
Lietuviškos pasakos	2.50	Tolmieji kvadratai	
J. Balyš		J. Grišmanauskas	2.00
Lietuvių poezijos antologija	6.00	Tautosakos Lobynas	
J. Aistis ir A. Vaičiūnaitis		J. Balyš	3.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	1.50	Ugnies pardavėjas	
A. Giedrius		Balyš Rukla	1.00
Lietuvių archyvas	3.00	Vaičių knygelė	
Bolševizmo metai		M. Valandius	1.80
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	0.70	Vieni metai ir viena savaitė	
Lietuvai Tėvynei	0.50	B. Gaidžiūnas	1.50
V. Nemunėlis ir Vl. Vijeikis		Valentina	
Lietuva ironų Pančiuose	1.50	A. Vaičiūnaitis	2.00
B. T. Dirmelkis ir V. Rastenis (Jonas Andrius ir Petras Svyrius)		Varpai skamba	
Mėnuo vadinamas medaus	2.50	Stasius Būdavas	2.50
N. Mazalaitė		Zemė	
Medinis arklys	2.00	Red. K. Bradūnas	4.00
Eric Williams		Zvaigždėtos naktys	
		Augustaitė-Vaidienė	1.00
		Žmonės ant vieškelio	
		Lūdas Dovydenas	1.00

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite:

DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio

Kam Nepriklausoma Lietuva yra tikslas, visi skaito

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba, apjungianti įvairių politinių pažiūrų bei partijų ir visokių religinių bei nereliginių įsitikinimų lietuvių bendrą tikslą: Lietuvių tautos progresas ir Lietuvos Nepriklausomybė.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA sprendžia neišspręstus Lietuvos ateities klausimus bei aktualias problemas, daugiausia rašo apie gyvenimo ir įsikūrimo sąlygas Kanadoje ir kituose kraštuose.

N. L-VOS kaina: Kanadoje \$5.00, visoje Amerikoje \$5.00, ir kitur \$6.00.

Adresas: NEPRIKLAUSOMA LIETUVA, 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Naujai atvykę "N. L." gauna bargan ligi uždriba.

Ar pažįsti ši kraštą

Sritys, kuriose daug atsilikimo
Kas toji Medvilnės juosta?

Medvilnė (cotton) gerai žinoma pasaulyje prekė. Ir nerasi-
me žemės rutulio kampo, kur
žmonės nedėvėtų ar nebūtų ma-
tę rūbų, pagamintų iš medvilnės
medžiagos.

Beveik bilionas pasaulio gy-
ventojų, taigi pusė žmonijos, sa-
vo rūbams naudoja medvilnę ar
jos gaminius. Nenuostabu, kad
tarptautinėje prekyboje medvil-
nė užima vieną stambiųjų vietų.

JAV-bės per kelius dešimtie-
čius medvilnės pagamindavo
daugiau negu visi kiti pasaulio
kraštai draugėn paėmus. Visą
eilę metų medvilnė šio krašto
eksporte turėjo tvirtą pirmąją
vietą. Ir iš amerikiečių medvil-
nės pagamintus rūbus šiuo metu
dėvi ne tik Europos tautos, bet
ir tamsiausių Afrikos ar Azijos
užkampio gyventojai.

Kodėl taip išaugo medvilnės
reikšmė, kur ji gaminama, ko-
kios buvo sąlygos jos gamybos
išaugimui, kas pagaliau toji
"Medvilnės juosta" Amerikoje?

Idomu pažymėti, kad šiame
krašte medvilnė siejasi ne tik
su ūkiniu gyvenimu. Ji yra su-
vaidinusi nemažą vaidmenį Ame-
rikos socialinio ir politinio gy-
venimo augimui. Pradžioje med-
vilnės gamyba glaudžiai siejosi
su vergijos institucija, kuri pa-
liko savo pėdsakus socialiniam
tautos formavimuisi. Ir šiuo
metu visose medvilnės valstybė-
se, išskyrus tik Texas ir Okla-
homą, negrų gyventojų rasime
vieną ketvirtadalį ir net daugiau
pusės visos valstybės gyventojų.
Reikia atminti ir tai, kad vergi-
jos įsigalėjimas ir išaugimas
Amerikoje labai priklausė ir nuo
geografinių sąlygų krašto pie-
tuose. Pirmomis vergijos die-
nomis, (17 a. pradžioje), šiose
srityse buvo perteklius derlin-
gos žemės, be to, klimatinės są-
lygos ten labai tiko medvilnės,
tabako ar ryžių auginimui. Med-
vilnės pareikalavimas ypatingai
pakilo išaugus pramonėi.

Taigi, toji vergija greitai
virto stambia veiksmu besiple-
tojant medvilnės ūkiui. Medvilnė
pradėta auginti pradedamui, bet
ne vietiniam naudojimui. Šiuo
požiūriu pietūs skyrėsi nuo šiau-
rės valstybių, kur šeimos sudar-
ydavo ūkinį vienetą, ir kur pre-
kyba javais ir kt. produktais,
ligi karo tarp paskirų valstybių,
dar neturėjo didesnės reikšmės.

Medvilnės suvaidino vaidmenį
ne tik socialinėje, bet ir politi-
nėje srityje. Dėl politinio ver-
gų-negrų statuso, pvz., jų teisės
balsuoti, turėti įstaigas, buvo
prieta ir prie karo tarp pietų ir
šiaurės valstybių. Pietų valsty-
bių ūkininkai nuolat priešinosi
šiaurės valstybių reikalavimams
kelių, transporto pagerinimui,
vengė mokėti didesnės sumas,
nes jų transportas, palyginus su
šiaurės valstybių transportu, bu-
vo pigus. Visi tie pietų skirtin-
gumai politiniais ir ūkiniais
klausimais įgalino pietus vadinti
"Solid South" vardu.

Labai gerai laikėsis ligi civili-
nio karo medvilnės valstybių
ūkininkas, vergiją panaikinus,
pasijuto esąs blogesnėse sąlygo-
se, ypač kai kitose krašto dalyse
pradėjo smarkiai kilti žemės
ūkio pažanga. Medvilnės augin-
tojų pajamos buvo mažesnės už
kitų sričių ūkininkų, pvz., kvie-
čių augintojų pajamas.

Ligi 1793 m. kol nebuvo iš-
rastas būdas mechanškai at-
skirti medvilnės valaknas nuo
sėklų, visam pasauly medvilnė
laikyta prabangos preke ir dė-
vėta tik šilkiniai ar vilnoniai
rūbai. Šiame krašte 1791 m. ga-

mina tik 4,000 balų medvilnės,
bet dešimčiai metų praslinkus,
gamyba pakilo ligi 100,000 balų
(po 500 sv. dydžio) ir dar vėliau
pradėjus konkuruoti šilką ir vil-
ną, medvilnės gamyba JAV-se
pasiekė, pvz., 1951 m., jau 15
mil. su viršum balų.

Kodėl medvilnė klesti krašto
pietuose? Čia daugiausiai nulė-
mė klimatinės sąlygos, nes med-
vilnė reikalauja laikotarpio bent
200 dienų per metus be šalčių ir
kur lietaus per metus iškrepta
ne daugiau kaip 60 colių. Vis dėl-
to daugiausia pasaulio medvil-
nės gamybos vyksta drėgnose
srityse. Šiaip medvilnė mėgsta
tropikų sritis ar bent šiltesnius
vidutinių temperatūrų rajonus.

Šis kraštas medvilnės srityje
pasaulį buvo pralenkęs nuo 1793
ligi 1934 m. Tuo laikotarpiu JAV
medvilnės gamino daugiau už
kitus kraštus. Vėliau sugebėjo
pasiekti ne daugiau pusės pa-
saulio gamybos. Vis keliant kitų
kraštų medvilnės gamybą,
žinoma, tas santykis dar kris.
Kiti kraštai (Brazilija, Indija,
Rusija, Argentina ir kt.) pasiro-
dė, turį dar daug galimybių žy-
miai pakelti savo medvilnės ga-
mybą.

Kas toji Medvilnės Juosta, kur
daugiausia gaminama medvil-
nės? Tai sritis, apimanti šias
pietų, iš dalies ir kitas valstybes:
— didžiąją šiaurės Caroliną dalį,
— pietų Caroliną, Georgiją, Ala-
bamą, Mississippi, Louisianą,
Arkansą, Oklahomą, Texas ir
dalis Virginiją, Kentuckiją, Ten-
nessee, Floridą ir Missouri valsty-
tybių. Vėliau medvilnės gamyba
kiek paplito į pietvakarius ir pa-
siekė N. Meksiką ir Kaliforniją.

Beveik pusė visų žemės ūky-
je gyvenančių gyventojų gyvena
Medvilnės juostoje. Tad ir su-
prantama, kad medvilnės ūkinin-
ko pajamos ir jo gerbūvis yra
rimtas klausimas. Vidutinio
ūkio, tarp 20 ir 30 akierių, derlin-
giausiais 1929 m. vidutiniškai
pajamos siekė vos 216 dol. nuo
asmens. Kai kuriose srityse (Ar-
kansas) negrai sudaro net 74%
medvilnės augintojų, nors jų
nuosimtis valstybėje siekia 26%.
Tai sritys, kur ligi šiol dar šiau-
rės valstybių, kur šeimos sudar-
ydavo ūkinį vienetą, ir kur pre-
kyba javais ir kt. produktais,
ligi karo tarp paskirų valstybių,
dar neturėjo didesnės reikšmės.

Medvilnės suvaidino vaidmenį
ne tik socialinėje, bet ir politi-
nėje srityje. Dėl politinio ver-
gų-negrų statuso, pvz., jų teisės
balsuoti, turėti įstaigas, buvo
prieta ir prie karo tarp pietų ir
šiaurės valstybių. Pietų valsty-
bių ūkininkai nuolat priešinosi
šiaurės valstybių reikalavimams
kelių, transporto pagerinimui,
vengė mokėti didesnės sumas,
nes jų transportas, palyginus su
šiaurės valstybių transportu, bu-
vo pigus. Visi tie pietų skirtin-
gumai politiniais ir ūkiniais
klausimais įgalino pietus vadinti
"Solid South" vardu.

Labai gerai laikėsis ligi civili-
nio karo medvilnės valstybių
ūkininkas, vergiją panaikinus,
pasijuto esąs blogesnėse sąlygo-
se, ypač kai kitose krašto dalyse
pradėjo smarkiai kilti žemės
ūkio pažanga. Medvilnės augin-
tojų pajamos buvo mažesnės už
kitų sričių ūkininkų, pvz., kvie-
čių augintojų pajamas.

Ligi 1793 m. kol nebuvo iš-
rastas būdas mechanškai at-
skirti medvilnės valaknas nuo
sėklų, visam pasauly medvilnė
laikyta prabangos preke ir dė-
vėta tik šilkiniai ar vilnoniai
rūbai. Šiame krašte 1791 m. ga-

slėny, padaro milijoninių nuosto-
lių, su insektais iš Meksikos ne-
galėta susidoroti per eilę metų
ir dėl jų gamyba smarkiai krito.
Visi ūkiniai sunkumai tiek pri-
sidėjo, kad statistikos duome-
nimis Medvilnės juostos ūkinin-
kai atsilieka nuo kitų krašto sri-
čių ne tik pajamų, bet ir auklė-
jimo ar sveikatos požiūriais.
Tas pats liečia ir įvairius gyve-
nimo patogumus, kaip automo-
bilus, šaldytuvus, baldus, elek-
trą. Kitaip ir negali būti, jei šių
sričių ūkininkų pajamos siekia
vos apie 40% pajamų ūkininkų
vadinamojo Kukurūzų juosto-
je.

Kaip matyti, Amerikos pie-
tūs daugeliu požiūriu atsilieka nuo
likusios krašto dalies, nors jie
turi daug galimybių išplėsti ne
tik medvilnės ūkį. Krašte kyla
vis daugiau balsų, reikalaujan-
čių pajavinti pietuose kultū-
vimoją ūkį, atkreipti daugiau
dėmesio gyvulių ūkiui, kuris bu-
vo atsilkęs dar prasidedant civi-
liniam karui. Šiam ūkiui plėstis
trūkdo pašarų stoka. Šešiose pie-
tų valstybėse šienas ir kt. pašar-
ai auginami tik 10 ir mažiau
nuos. dirbamosios žemės plose.
Dedama pastangų rasti pašarus,
tinkamus šių sričių klimatui ir
žemei, stengiamasi nugalėti gy-
vulių ligas, savo metu pakirtu-
sias tūkstančius galvijų tik
Texase. Pramonės plėtimasis, ke-
lių ir hidroelektrinių statyba,
auklėjimo srityje pažanga, sėk-
minga kova su ligomis galėtų
laiduoti, kad Medvilnės juosta
išlaikys lengvesnes rungtynes su
kitomis krašto sritimis.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Ar visose valstybėse pakeistas
laikas?
Laiko pakeitimas (valanda at-
gal) pereinąs sekmadienį įvykdy-
tas 22 JAV valstybėse ir Colum-
bia srityje. Tai palietė apie 60 mil.
gyventojų.

Kur mėnesį daugiausiai mirs-
ta amerikiečių?
Kovo mėn. Pagal Gyvybės
Draudimo Instituto duomenis
sveikiausiu metų mėnesiu lai-
komas rugsėjis.

Ar daug jaunimo lanko mo-
kyklas?
Šiuo metu 73% jaunimo lanko
vid. mokyklas. Dabar augst. mo-
kyklas (koležius) lanko daugiau
jaunimo kaip prieš 30 m., kad
lankė vid. mokyklas.

Ar didelis vaikų dėmesys ski-
riamas televizijai?
Labai didelis. Pagal stebėjimo
duomenis New Jersey valst., vid.
mokyklų mokinių tarpe, iš jų
80% per savaitę žiūri televizij-
os 11,3 val., pusę jų 4,3 val.
skiria knygų skaitymui, 4,4 val.
praleidžia bekalbėdami telefonu,
9,2 val. skiria kitiems namų dar-
bams.

Ar daug maisto išperkama
vaikams?
Maisto did. krautuvėse (mar-
ket) 40% viso parduodamo ma-
isto skiriama vaikams. Dėl to
dedamos pastangos labiau pa-
traukti vaikus pirkėjus, įvedami
vežimėliai vaikams pasikrauti
maistą ir kt.

Ar seniai amerikiečiai valgo
"popcornus"?
Šį "gudmyną" — kukurū-
zus, pasaldytus ar su druska, be-
kurių negali apsieiti filmų žiū-
rovai, valgo nuo įsikūrimo die-
nių.

Parengė V. Al.

ANNA CHRISTIE DETROITE

Šeštadienį, spalio 4 d. 7 val.
vakare įvyksta Chicago Lietuvos
Teatro vaidinimas ukrainų
salėje, 4655 Martin.

Statomas Eugene O'Neill vei-
kalo "Anna Christie".

Reikia tikėtis, kad šis paren-
gimas sutrauks nemažai svečių.

Vaidinimą rengia dramos ko-
lektivas ALKA. Po vaidinimo
šokiai, bufetas ir t.t.

SERGA VYT. TARVAINIS

Jau ilgą laiką serga ir gydosi
ligoninėje veiklus Detroito tau-
tinių šokių grupės narys ir vie-
nas iš lietuvių skautų steigėjų
Detroito — Vytautas Tarvainis.
Kadangi gydymas reikalauja
lėšų, skautų rajono vadovybė iš-
siuntinėjo skautų vienetams pa-
raginimą padėti sergančiam
brolui. Būtų gražu, kad ir iš
tolimesnių vietovių skautai pri-
simintų jį netik materialiai, bet
laiskais. Pask. Tarvainio adre-
sas — 432 E. Hancock, Detroit
2, Mich.

NAUJA ALKOS VADOVYBĖ

Praejusį sekmadienį ALKOS
meno kolektyvas išsirinko naują
vadovybę: pirmininkas p. Vl.
Pauza, sekretorius A. Zalkaus-
kas ir meno vadovas J. Pusdė-
ris. Šio sezono metu ALKA nu-
mato suruošti vieną parengimą
BALF'o naudai, dalyvauti JAV
skautų rajono Clevelande ren-
gamame vakare, bendradarbiau-
ti su kitomis meno grupėmis ir
t.t.

ROCHESTERIEČIŲ PROTESTAS

Rochesterio Lietuvių Bend-
ruomenės visuotinio susirinkimo,
įvykusio 1952. 9. 14 d., pro-
toko lo ištrauka, dėl tilpu-
sios apšmeižiančios R.L.B. Pir-
mininką korespondencijos "Dar-
bininke" Nr. 50.

Ryšium su įvykusių š. m. bir-
želio mėn. 29 d. R. L. Bendruo-
menės susirinkimu, paminėti
Birželio įvykių ir išklausti at-
vykusių iš Lietuvos žvejų prak-
nešimo, "Darbininke" buvo įde-
tas tulo slapuko visai neatitin-
kamas tiesai to įvykio aprašymas,
kuriame iškoniavėsi R.L.B.
Pirmininkas, kaip sabotuoto-
jas ir neaiškus plauko gaivalas,
siekias sutrukdyti vykusią Lie-
tuvai vaduoti rinkliavą. Šiuo sa-
vo elgesiu "Darbininko" redak-
cija padarė nusikaltimą žingsnį
prieš visą Rochesterio Lietuvių
visuomenę, kadangi Bendruome-
nės Valdyba buvo išrinkta visų
Rochesterio lietuvių ir tuo pa-
čiu jai buvo pareikštas pasiti-
kėjimas.

Rochesterio Lietuvių Bend-
ruomenės Susirinkimas įvykęs
1952. 9. 14 d. išnėšė šią

re z o l u c i j ą:
1. Pareikšti pasipiktinimą ir
nusistebėjimą prieš pranciskų
leidžiamą laikraštį "Darbinin-
ką" ir ypač prieš jo redakciją,
kuri įdedama slapuko pasirašy-
tą klaidinančią korespondenciją
apšmeižiančią mūsų bendruome-
nės vadovaujančius organus, ir
po to neleidusią apšmeižtiesiems
įdėti paaiškinimą. Tuo savo el-
gesiu "Darbininko" redakcija
skaudžiai pažeidė demokratines
spaudos principus ir be jokio
pagrindo sukompromitavo ben-
drumenės organus ir sudarė
neįmanomas sąlygas bet kokiai
visuomeninei veiklai.

2. Prašyti "Darbininko" re-
dakcijos Rochesterio Lietuvių
Bendruomenei padarytą skriaud-
ą viešai atitaistyti ir susilaikyti
ateityje nuo panašių tendencin-
gų korespondencijų talpinimo.

3. Šią rezoluciją paskelbti vi-
sai lietuvių spaudai.

Liudas Vilimas
Prezidiumo, Pirmininkas

J. Sody
Sekretorius

ATEINANTĮ ŠEŠTADIENĮ DETROITE VIESOJI RINKLIAVA

Detroito ir Hamtramicko lie-
tuviai šį šeštadienį (spalio 4 d.)
iš ankstauro ryto išeina į gatves
grazią, kultūringą ir svar-
biam darbiui — prašyti ameri-
kiečių pagelbos savo tautiečiams,
kurie ne dėl savo kaltės yra pa-
puolę į vargą.

Minėtą dieną įvairiose miesto
dalyse pasirodys lietuviai, kurių
krūtinės puoš žodžiai: "Please
help the aged, sick and homeless
Lithuanian in Europe".

Nevenas iš kitataučių turės
pagalvoti, kad tikrai darbšti ir
pareigingi ta Lietuvių išeivija
turėtų būti, jei gyvendami šia-
me dideliame ir visuomet sku-
biančiame mieste, suranda laiko
ir noro savo nelaimės broliams
ir sesėms padėti.

Detroito BALF valdyba linki
visiems aukų rinkėjams geriausios
sekmės ir kad kiekvieno dė-
žutė pasirodytų kaip galima sun-
kesnė.

Asmenys, kurie dar norėtų
gauti aukų dėžutę, prašom
skambinti telefonu UN 2-3298
arba VE 8-6982.

BALF 76 sk.

LITERATŪROS VAKARAS CHICAGOJE

Bern. Brazdžionis, Ant. Gus-
taitis ir Henr. Kačinskis atvyks-
ta į Chicago.

S. m. spalio 12 d. jie pasirodys
su naujais, Chicagoj dar negir-
dėtai, kūriniais.

Šis literatūros vakaras įvyks
Lietuvių Auditorijoje, kuri yra
patogiausiai pasiekiami visoms

Chicago lietuvių kolonijoms ir
kurioje vyksta beveik visi kul-
tūriniai renginiai.

Literatūrinei daliai pasibaig-
us, bus šokiai, grojant Balio
Pakšto orkestrui.

Bilietai ir informacijų reikalu
kreiptis į Margutį (6750 S.
Western Ave., Tel. GRovehill
6-2242). Be to, klausykite pra-
nešimų per Margočio radio va-
landą.

Gyvenantiems toliau nuo Chi-
cago, patartina bilietus įsigyti
iš anksto, nes šiuo literatūros
vakaru yra labai didelis susido-
mėjimas ir gali bilietų pritrūkti.

Vakara rengia Lietuvių Tau-
tinės Sąjungos Chicago sky-
rius.

Rengimo Komisija

Visi įsigykite ką tik išleistą
žinomo rašytojo Stasiaus Bu-
davo apysaką

VARPAI SKAMBA

Galima gauti leidykloje "LIB-
TUVIŲ DIENOS", 9204 So.
Broadway, Los Angeles 3, Cal.,
spaudos kioskuose ir "Dirvos"
administracijoje. Kaina \$2.50.

Atsimink!

Clevelando maisto paroda
spalio 9 iki 16 Public Hall

Paimk rankomis šesių bonkų
dėžę su Coke — ji paruošta
šeimos gaivinimui, bičiulių
sveikatai

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY
CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trademark.

© 1952, THE COCA-COLA COMPANY

Cleveland ir APYLINKĖSE

INFORMACINIS LIET. BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Ivyksta spalio 5 d. 11:30 val. lietuvių salėje. Į jį kviečiami atvykti Clevelando lietuviai, pirmąjį eilę organizacijų pirmininkai ir visi tie, kurems rūpi Lietuvių Bendruomenės steigimas Amerikoje. Norima, kad visiems ir viskas būtų aišku. Organizacinis komitetas padarys pranešimą, bet jis kartų nori, kad ir pati lietuvių visuomenė ateitų su savo sumanymais bei iniciatyva.

CHICAGOS TEATRŲ LAI CLEVELANDE

O'Neill "Anna Christie" spektaklis įvyksta 5 d. spalio, sekmdienį, 6 v. v. W.H.K. radio stoties salėje. (Ten kur buvo "Dainavos" ansamblio koncertas).

Anna Christie režisavo aktorius Jurgis Blekaitis. Vaidina: V. Macieža, V. Valiukas, Z. Venclauskaitė, I. Nivinskaitė ir V. Juodka. Dekoracijos dail. Albino Bielskaus. Veikalas 4 veiksmų.

Anna Christie pastatymą Chicagoje mūsų teatro kritikai įvertino teigiamai.

Bilietai jau gaunami "Dirvoje", spaudos kioske ir pas platintojus. Visi maloniai prašomi bilietus galimai ankščiau įsigyti.

Plačiau žiūrėk 6 psl.

MIRĖ PETRAS BOTYRIUS

Clevelandietis Petras Botyrius, gyvenęs 3382 East 139 St., mirė rugsėjo 28 d. Buvo kilęs iš Vilkaviškio apskritys. Amerikoje pragyveno virš 40 metų. Priklausė įvairioms lietuviškoms organizacijoms. Buvo įstojęs ir į Vilties draugiją. Paskutiniuoju metu sunkiai sirgo, ilgesnį laiką gulėjo ligoninėje. Laidojimu rūpinosi Vilkaviečių laidojimo įstaiga.

SVEICIAI IŠ MICHIGAN

Praėjusį sekmadienį Clevelande lankėsi buvęs ministras pirmininkas gen. Černius su ponia. Jis aplankė Talat Kelpšus, Karpius, Žiūrius, Smetonus, Nagevičius ir kitus pažįstamus. Lankėsi ir Dirvos redakcijoje. Gen. Černius, kaip inžinierius, dirba vienoje Flint, Mich. įmonėje.

"LIFETIME" AMŽINI PLIENINIAI PUODAI

Patogi proga įsigyti šiuos amžinuosius puodus. Geros išmokėjimo sąlygos. Kreipkitės į 6815 Lawnview arba telefonu HE 1-8722.

NAMŲ REMONTAS, DAZYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreipitis: V. Rikšus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

NAUJOSIOS BAZNYČIOS ŠVENTINIMAS

Ivyksta spalio mėn. 19 d. 11 val. 30 min.

RADIO VALANDOS VADOVYBĖ

Radio valandos naujai išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: J. Stempuzis — pirm., J. Nasaitis — vicepirmininkas, B. Auginas — sekretorius, V. Rocevičius — išdėstytas ir A. Mikulskis — narys muzikiniams reikalams. Radio programą tvarkys B. Auginas. Programos finansinius reikalus V. Rocevičius.

AUKOS PROF. M. BIRŽISKAI PAREMTI

Neseniai Los Angeles, Calif., gyvenančiam prof. M. Biržiskai sukako 70 m. amžiaus ir per Mykolines, toji sukaktis Los Angeles lietuvių kolonijos plačiai paminėta. Buvo minėjimų ir kitose vietose (Bostone).

Sukakties proga, sunkokai besiverčiančiam nusipelnusiam mokslo vyrui ir visuomenės veikėjui, daugelyje vietų buvo renkamos aukos jo pragyvenimui palengvinti. Clevelande, be kitų organizacijų, iniciatyvos ėmėsi Vilniaus Kr. Lietuvių S-gos Clevelando skyrius. Jis visuomenės tarpe surinko 84 dol. aukų, kurie pasiųsti į Los Angeles. Aukojai: Petras ir Jurgis Stravinskai, V. Alseika po 10 dol., Fel. Mackus — 5 dol., kiti mažesniais sumomis. New York Central įmonėse dirbantieji aukomis prisidėjo 38 tremtiniai-tarnautojai.

NAUJI GIMNAZIJOS RĖMEJAI

Nuo spalio mėn. pradžios, Clevelande gyvenančių skautininkų ir skautininkių bei skautų bičiulių grupė, pasizadėjo išlaikyti vieną Vasario 16 gimnazijos mokinį skautų-skautę. Grupės rėmėjų sudaro: vyr. skaut. Dr. D. Kesinaitis, M. Barniškaitė ir O. Senbergas, skaut. Dr. M. Zilinskienė, M. Dunduraitė, O. Kavaliauskienė, I. Jonaitienė, P. Karalius ir A. Jonaitis; pskt.: A. Augustinavičienė, A. Balašaitienė, G. Modestavičienė, E. Nainienė ir A. Kazlauskaitė; skautų bičiuliai: O. Pautenienė, J. Rinkevičius, E. Petkevičius.

64ta METINĖ CLEVELANDO MAISTO NAMŲ PARODA

*Virš 100 maisto ir įrengimų paroda.

ROSEMARY CLOONEY
Valstybės geriausia dainininkė

Pats Captain Video
spalio 11 ir 12-4:30 PM

East Ohio Gas Co.
kepmo konkursai kasdien.
Kasdieną 1 val. p. p. iki 11 p. p.
(įskaitant sekmadienį)

PUBLIC HALL SPAL. 9
IKI 16

ATIDARYTA NAUJA

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant
geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

J. Gudėnas, J. Barniškis ir A. Steponavičius.

VIKTORAS PETERIS I KARIUOMENĖ

Western Reserve universitete studijavęs architektūrą Vikt. Peteris pašauktas į kariuomenę iš Clevelando išvyksta spalio 2 dieną.

VIOLETA YČAITĖ KYUSHA SALOJE

Violeta Yčaitė, H. Yčienės — žiūrienės dukterė, šiomis dienomis pasiekė Kyusha salą, esančią pietų Japonijoje. Ji dirbs United States Air Force bibliotekoj. Jos adresas: V. Yčas, USAF Librarian, 6160 Air Base Wing, APO 929, c/o Postmaster, San Francisco, Cal.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO VYRŲ CHORAS

pakviestas giedoti iškilmingose pamaldose pašventinant lietuvių bažnyčią, pastatytą 18022 Neff Rd. Čiurlionio ansamblio koncertas Pittsburgh'e įvyks spalio mėn. 18 d.

VINCĖS JONUSKAITĖS JUBILĖJINIS KONCERTAS

Spalio mėn. 26 d. Public Auditorium, Mažoji Teatro salėje įvyks Jubiliejinis Vincės Jonuskaitės koncertas.

Koncerto programoje dalyvaus ir Čiurlionio ansamblis. Koncerto bilietai bus parduodami sekančią savaitę.

LATVIŲ JAUNIMO PARENGIMAS

Buv. Clevelando Latvių Draugijos sekretorius Eriks Ievins, atliekantis karinę tarnybą, grįžo atostogoms į Clevelandą. Po to vyks į Tolimuosius Rytus. Jo draugai ir bendradarbiai spalio 4 d. 6:30 val. Sokol Klubo patalpose (4314 Clark Ave.) rengia išleistuves ir pobūvį. Gros gera šokių kapela, veiks bufetas. Prie įėjimo aukojama latvių karo invalidų namo fondui. Mielai kviečiamas lietuvių jaunimas.

DAUG SUTAUPYSI APDRAUSDAMAS MASINĄ

Ir atsargūs vairuotojai susiduria su nelaimėmis. Mes apdraudžiam nuo A iki Z ir Jus pilnai apsaugom.

Teisingas ir draugiškas patarimas visose 48 valstybėse ir Kanadoje. Šaukite:

PAULINA SENKUS
13705 Benwood Ave
Tel.: SK 1-2183

FARM BUREAU MUTUAL

AUTOMOBILE INSURANCE CO.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba randai tampa sunaikinti arba ugadinoti ugnies, kreipkitės į J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, ne už išmoką už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir sampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

SLA 136 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Spalio 5 d. 11:30 val. Lietuvių salėje šaukiamas po vasaros atostogų pirmas susirinkimas. Visi prašomi ateiti apsimokėti mokesčius, naujai įstojusieji atsiimti atsiųstas iš centro apdraudus mokesčius.

Kuopos valdyba

ŠIE NAMAI GERI IR PARDUODAMI PIGIAI!

1237 E. 85, tarp Superior ir St. Clair. 6 kambarių. Laisvas.

1359 E. 94 prie Ansel Rd. Labai geras 9 kambarių. Gaso šildymas.

1334 Ansel Rd. Labai geras dviejų šeimų. Kiekvienas po 8 kambarius. Patogu dviem šeimoms.

E. 91 St., netoli Superior. Labai geras stovy. Dviejų šeimų, po 5 kambarius.

St. Clair East 117 St. 4 miegamųjų vienos šeimos. Gražus sklypas, du garažai.

Lake Shore netoli E. 140 St. labai puikus 6 kambarių, vienos šeimos. Didelis sklypas, garažas. Ray Nausner
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

VIENKARTINĖ PROGA

Kas interesuojasi puikiais amžiniais nerūdijančio plieno vieno ir dviejų kambarių (puodais, keptuvėmis) ir norėtų juos įsigyti — turi pirmutinę progą čia Clevelande juos užsisakyti už rekordinai žemą kainą. Pilnas komplektas puodų — 69 doleriai!

Puodai gaunami ne per tarpininkus ar pardavėjus, bet per tiesioginį fabriko atstovą — urmininką.

Laiškus, su pageidaujamu laiku demonstravimui, rašyti:

Vytautas Pašakarnis,
6820 Superior Ave.,

kuris yra atvykęs Clevelandą tik dviem savaitėm.
Dėl minimalinės pardavimo kainos užsakymai išimtinai nepriimami.

RETA PROGA!

PORTRETINĖS SVEIKINIMO ATVIRUTĖS

Būk gudrus ir nepaprastas šiais metais. Siųsk Kalėdų Portreto sveikinimą įstatytą į gražią Kalėdų atvirutę, su pritaikytu voku.

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St.
HE 1-3535 EX 1-6716

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės, įvairūs dovanų pasirinkimai.

7007 Superior Ave.

Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

IS TREMTINIŲ SUSIRINKIMO

Clevelando Tremtinių Draugijos susirinkimas, įvykęs rugs. 28 d. svarstė visą eilę reikalų. Susirinkimas nuosirdžiai pritarė pasiūlymui pasveikinti prof. Mykolą Biržiską jo 70-sios sukakties proga. Šios sukakties proga Clevelando lietuvių tremtinių valdybos pasiūsta jam 75 dol.

JIESKO DARBININKŲ

Preso operatorių, įrankių darbininkų ir fabriko pagalbinių. 45 val. savaitėje. Apdrauda, dovanos.

Interior Steel Equipment Co.,
2352 E. 69 St.

JIESKOMI DARBININKAI

Jieškom siuvamų mašinų operatoriai. Darbas valandinis ir akordinis. Darbas pastovus. Kreipitis: Cleveland Overal Co., 1769 E. 25 St.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Vienam vyrui išnomuojamas kambarys. Skambinti nuo 6 val. o šventadieniais nuo 12 iki 4 val.

Telef. SW 1-5308.

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų, po 5 kambarius. Keturi garažai. Gaso šildymas. Kaina \$12,800. Netoli nuo East 90 St. Parduoda savininkas. Kreipitis: 8816 Easterbrook Ave. (40)

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų, 5x5 kambariai. Vienas gasu apšildomas, kitas anglim. Automatinis vandens šildymas. Kreipitis:
PO 1-0380
689 E. 91 St.

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų, 7 kamb. žemai, 5 viršų. Puikiai išlaikytas. Dvigubi garažai, cementinės takas, didelis sklypas. Adresas: 6115 Dibble Ave.

PARDUODAMA SIUV. MASINA

Skubiai parduodama nauja siuvama mašina, firmos "White". Sąlygos geros, nes 75 dol. pigiau negu krautuvėje. Skambinti telef. EX 1-4009 nuo 5:30 iki 7:00 val. vakare. Arba asmeniškai apžiūrėti 1409 E. 63 St., prie Wade Parko.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės, įvairūs dovanų pasirinkimai.

7007 Superior Ave.

Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

Pirmininkas E. Karnėnas pranešė, kad jau pabaigta mokėti 1000 dol. už vitražinį langą naujosios parapijos bažnyčioje. Kadangi specialiais tam reikalui parengimais pinigų pakankamai nepavyko surinkti, tad trūkstant suma paimta iš nario mokesčio. Bus stengiamasi kiek galima greičiau šią sumą, \$439, aukų ar kitais būdais surinkti.

J. Braziulis padarė pranešimą lietuvių klubo akcijų įsigijimo reikalu. Po užtrukusių diskusijų, kuriose išreikštas pageidavimas sužinoti faktinę lietuvių klubo, kaip biznio įmonės padėties, susirinkimo pasisakyta už lietuviško klubo remimą ir jo akcijų pirkimą.

Vasario šešioliktosios gimnazijos remimo komiteto narys S. Laniauskas padarė pranešimą apie šios gimnazijos remimo darbo eigą ir tolimesnius planus.

Lituanistinės mokyklos vedėjas A. Tamulionis pakartotinai kvietė visus tėvus susirūpinti, kad jų vaikai šią mokyklą lankytų.

Banko The Superior Savings and Loan Association vienas direktorių I. Samas padarė keletą paaiškinimų apie šio banko įsteigimą ir darbą. Po pranešimo sekusiose diskusijose pageidauta

daugiau aiškumo: kodėl bankas moka mažesnius procentus, kodėl imamas didesnis paskolos mokesčiai etc. Taip pat išreikštas noras, kad ir lietuviškojo banko vadovybė, laukdama paramos iš lietuvių, prisidėtų prie lietuviško judėjimo kultūrinės veiklos.

Informacinį pranešimą apie Liet. Bendruomenės steigimą perskaitė LOK-to narys S. Laniauskas.

NO BETTER
TERMS
ANYWHERE

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

ISTAIGOS AUGIMAS!

Jau ilgas laikas kai lietuvių banke, dėl vietos stokos, didelė spūstis. Kliju patogumui banko patalpų padidinimo darbai pradėti ir sparčiai varomi pirmyn. Kai patalpų praplėtimo darbai bus baigti, visi klientai bankinius reikalus galės atlikti labai patogiai.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

Jūsų doleriai SIEKIA TOLIAU SU MONCRIEF

SILDYMO IR ORO VESINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P. J. KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestyje, kreipkitės į mane gausia pirta kaina. Taipgi gausi patarimų įvairiose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisius paskolas ir mokesčius. Patarnavimas ir šildymo reikavimai. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM. DERES PAINTING CO.

Namų Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 4, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėšinamasis oras Jūsų atgimimui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicott 1-4486. Redaktorius B. K. NAUJOKAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Kviečiai ir raugės

I.

B. K. NAUJOKAS

Šiais laikais dažnai susiduriame su žodžiu "tolerancija". Kalbos vadove yra nurodyti tokie žodžių lietuviški pakaitalai: "ap-kanta", "pakanta". Taigi išeity, kad tolerancija yra lyg ir tiktai sutikimas pakęsti šalia savęs kokią neišvengiamą, dėl kurių nors sumetimų nesalintą blo-gybę.

Žinoma, pirminės prasmės atžvilgiu Vadovo teikiamas šio žodžio vertimas yra teisingas ir tikslus. Tačiau visuomenės santykių apibūdinime šis žodis yra įgijęs ir kiek kitokios reikšmės. Tolerancija suprantama nebe vien tikta vienašališka pakanta (arba apsikentimas), bet dažniau kaip savitarpinis paskirų asmenų ar grupių pažiūrų, įsitikinimų bei veiklos gerbimas ir nekludymas, neniekimas. Ten kur vyrauja šitai suprantama tolerancija, ten visuomenė nesi-skirsto į toleruojančius ir tole-ruojamus, tai yra, į pakenciančius ir pakenčiamuosius.

Teisybė, kiekvienas mano, kad jo pažiūros bet kuriuo klausimu yra teisingos. Kitaip ir būti ne-gali, nes, jei kas įsitikina klaidę, tai jis jau tuo pačiu savo pa-žiūrą yra pakeitęs. Iš to išplaukia ir natūrali nuomonė, kad kiekvienas kitas, kas kitaip ma-no, tikriausiai klysta, ar gal net tyčia gina klaidą, net žinodamas, jog tai klaida...

Tačiau kiekvienas žino, kad ir jis pats, nors to ir nenorėdamas, gali klysti. Todėl net ir labai tvirtai pasitinkint savo pažiūros teisingumui, yra kiek perdrąsū ir net nemandagu prieš kitus per daug pabrėžti tą pažiūrų abso-lučiai negincijamą teisingumą. Skelbtis neklystančių ir kiekvie-ną nuo savosios skirtingą pažiūrą griežtai atmeti vien tik to-dėl, kad ji skirtinga, yra perdi-delės puikybės požymis. Ši puik-ybės rūšis paprastai vadinama fanatiškumu.

Ir fanatikas gali būti "tole-rantas". Bet jis toks gali būti tik žodynine prasme. Būtent, jis gali neskelbti žutbūtinės ko-voos kitokioms pažiūroms, jis gali pakęsti šalia savęs "klys-tančius", bet tai tik pakanta, tai tik tarytum princas žvilgsnis į elgetą, žvilgsnis iš augšto, jau-čiantis kažkuo augštesniu, atsi-dūrusiu tarp menkesnės vertės būtybių... Šitokia pakanta yra tik pažabotas fanatiškumas, o ne tai, kas šių dienų visuomenėje yra vadinama tolerancijos var-du.

Tikroji tolerancija šiais lai-kais reikalauja tam tikro kuk-lumo. Tolerantingam asmeniui būdinga pažiūrų pareiškimo for-ma paprastai taip atrodo: "Aš manau", arba "Esu įsitikinęs", "Man atrodo" ir panašiai. Turi-ma galvoje, kad kitas irgi gali manyti, gali būti įsitikinęs, ir kad jam irgi gali tas pats da-lykas kitaip atrodyti. Ir tas ki-tas irgi gali jaustis esąs teis-us...

Tolerancijos esmė yra ne tik pakęsti kito kitokią pažiūrą, bet ir būti mandagiam kitokių pa-žiūrų atžvilgiu, tai yra, susilai-kyti drėbus į akis tvirtinimą, kad, štai, mano pažiūra yra tie-sa, o tavo, kadangi ji kitokia, savaime suprantama, yra kla-da. Tolerantas ginčamas savo

nuomonę stengiasi įtikinti, o jei tatau nepavyksta, mandagiai pa-lieka klausimą atvirą. Tik fana-tikas, neįveikęs kitokios pažiū-ros įtikinimo, pasmerkia ją, kaip klaidą, bent tuo būdu pasi-jusdamas galįs pasipūsti, kaip "laimėtojas". Tik tas "laimėji-mas" yra gana abejotinos ver-tės, ypač kai susitinka du vie-nodėl "absoliutūs tiesos žinovai" ir vienodai nutrenkia viens kitą į klaidos tamsybes...

Tolerancija, žinoma, nėra prie-monė tiesiai atrasti. Bet tai yra žmonių sugyvenimo būdas. Toks būdas, kuris žmonių santykius daro malonesnius, švelnesnius, kultūringesnius, žodžiu sakant — žmoniškesnius. Dėl to tole-rancija ir skatinama. Dėl to ji laikoma esanti viena iš labiau-siai pagaiduojamų dorybių žmo-nių santykiavime.

Šiuos samprotavimus sužadino A. Maceinos straipsnis "Tiesa ir teisė" (Aidai, 1952 m. rugsė-jo mėn.).

Straipsnio išvadoje A. Macei-na pripažįsta, kad Ispanijos stu-dentai katalikai visgi negerai darė lauždami protestantų kop-lyčiose kėdes, dauždami lan-gus, naikindami bibliotekas ir tuo paneigdami protestantams teisę Ispanijoje viešai atlikinė-ti savo religinę praktiką. Bet apie Ispanijos konstitucijos 6-tąjį straipsnį, kuriuo neva pa-siremami, studentai taip elgė-si, jis taip ir nepasaką. Tas straipsnis skelbia katalikų ti-kybą Ispanijoje valstybine reli-gija ir tik katalikų tikybinės apeigos leidžia viešai atlikinė-ti. Kitų tikybų apeigos pakenčia-mos tik kaip "privatinė kulto praktika". Studentai tą išsiaiš-kinio taip, kad protestantai gali savo pamaldas atlikinėti gal kur nors savo butų nuosaleisnuose kambariuose, bet ne bažnyčiose ar koplyčiose...

Šitokio konstitucijos straips-nio A. Maceina įsakmiai nesmer-kia, galbūt, todėl, kad konstitu-cija esanti net ir Romos patvir-tinta(?)... Jis išdrįso išskirti tik labai kuklų abejojimą dėl to straipsnio tikslingumo. Būtent, ar tas konstitucijos straipsnis padėjo Ispanijai tapti dar kata-likiškesnei, negu ji buvo? Jis ma-no, kad nepadėjo — tik dėlto jis to straipsnio ir negiria. O šiaip jau jis tokį konstitucijos dėsni net teigiamai įvertina, sa-kydamas, kad "Ispanijoje tiesai ir klaidai pagrindinis valstybės įstatymas neteikia tų pačių tei-sių"...

Vadinasi, yra primenama, kad katalikų religija, be abejojimo, kaip aksioma, yra tiesa, o visos kitos religijos — klaidos. A. Maceinos akyse, valstybė gerai mąlyti, gali būti įsitikinęs, ir kad jam irgi gali tas pats da-lykas kitaip atrodyti. Ir tas ki-tas irgi gali jaustis esąs teis-us...

Tolerancijos esmė yra ne tik pakęsti kito kitokią pažiūrą, bet ir būti mandagiam kitokių pa-žiūrų atžvilgiu, tai yra, susilai-kyti drėbus į akis tvirtinimą, kad, štai, mano pažiūra yra tie-sa, o tavo, kadangi ji kitokia, savaime suprantama, yra kla-da. Tolerantas ginčamas savo

kalais su minėtoju Ispanijos konstitucijos nuostatu, A. Ma-ceina jau turi daugiau vargo. Nes čia ne taip, kaip Ispanijoje: čia visoms religijoms ir jų baž-nytinėms organizacijoms buvo pripažįstamos visiškai vienodos teisės. Čia ir "tiesa" ir "klaida" turėjo tas pačias teises!

A. Maceina atskleidžia Leono XIII enciklikas, Pijaus IX pa-reiškimus, ir atranda, kad po-piežiai įsakmiai smerkė tokius visų tikybų teisių sulyginimus su katalikų teisėmis. Popiežiai tokias konstitucijas, kaip Lie-tuvos, (net ir 1922-ųjų metų), laiko tolygiomis su bedieviškų valstybių konstitucijomis... Bet galvosūkį A. Maceinai sudaro štai kas:

1) tą "bedievišką" Lietuvos konstituciją Steigiamajame Sei-me redagavo ir savo balsais pri-ėmė tikrai tikriausi krikščionys demokratai, visiems "bedie-viams" balsuojant prieš;

2) nei vyskupai, nei Roma dėl tos konstitucijos niekad nepro-testavo;

3) duodant visoms tikyboms lygias teises, nieko bloga neat-sitiko: Lietuvos žmonės dėl to nesubėdėdavo...

Jieškodamas šiai piniavai iš-aikškinimo, A. Maceina įsileido į ilgas samprotavimus. Kristaus pagalba jis vargais negalais at-randa pateisinimą tokiai padė-čiai. Nors religijų teisių lygybės dėsniis jam ir atrodo "kurjoži-kas" (tiesos teisių lygybė su klaidos teisėmis), bet atranda tam pateisinimą: pats Kristus liepęs nerauti raugių iš kviečių iki pjūties. Taigi ir valstybė ga-linti nešimti žmonių tarpe nai-kinti "rauges", tegul tatau bus atlikta po mirties...

Čia, nukrypstant nuo pagrin-dinio klausimo, paminėtinas A. Maceinos išsitarimas, anot ku-rio lygios teisės visoms religi-joms Lietuvoje buvo nepakeis-tos ir net praktikoje nesužalotos tą "visą demokratinį tarpinį (li-gi 1926 metų)".

Iš tikrųjų, tačiau, kaip visi puikiai atsimenama, ne tik ligi 1926 metų, bet ir 1926-ais me-tais, ir visais vėlesniais metais, ligi Lietuvos nepriklausomybės nebuvo užgniaužta svetimųjų, tikybų teisių lygybės dėsniis ne-buvo pakeistas. 1928 metų kons-titucijos pakeitimas visiškai ne-palietė tuos reikalus liečiančio skyriaus, o 1938 metų konstitu-cijoje tos teisių lygybės dar plačiau buvo pabrėžtos. Vienin-telė teisinė permaina šioje sri-tyje tikrai yra įvykusi jau po 1926 metų, bet tai buvo ne kas kita, kaip konkordatas, specia-liai užtikrinęs Katalikų Bažny-čios teises ir tuo būdu, galbūt, bent teorijoj (kaikuriais atžvil-giais ir praktikoje), padidinęs ka-talikų teises, kai kitų tikybų teisės pasiliko tos pačios. Taigi, jei lygybė nebuvo visiškai išlai-kyta, tai kaip tik tąja prasme, kurią A. Maceina laiko teisingą, nebent tik ne visiškai praktiš-ką...

(Bus daugiau)

Patark ir kaimynui,
kad prenumėruotų

DIRVA

„Žlugto dienos“ politikoje

Žlugtas, tai yra, dėvėty, ne-bešvarių skalbinių skalbimas, paprastai yra nemažas darbas šeimoje, ypač ten, kur nėra skalbiųjų mašinų... Rinkimų proga "žlugto dienos" prasideda ir politikoje. Tik čia yra tas skirtumas, kad kiekvienas sten-giasi kaip nors atidėti savų skalbinių skalbimą, o skuba kaip nors "pamerkti" svetimus... O kai kitas tavo marškinius "pa-merkia", arba bent viešai pra-da rodyti jų nešvarumą, tai noroms nenoroms reikia jau pa-čiam skelbti.

Sitoks savitarpinis skalbima-sis dabar prasidėjo tarp respubli-konų ir demokratų. Skalbiama ne marškiniai, o "privatūs fon-dai".

Nixonas fondas jau išskalbtas. Skalbimas vyko dešimčių milio-nų akivaizdoje. Skalbinio vertė — apie \$18,300, o skalbimas kaštavo per \$83,000.

Bet išskalbti, atrodo, Nixonui neblogai pasisekė. Pasirodė, kad nebūta jokio nešvarumo, išsky-rus nebent šiek tiek abejotina šešėlių, apie kurį priešininkai sa-ko, kad jis visdėlto pasiliko ne-nuplautas, o kiti mano, kad jo nei nebuvo, arba, jei ir būtų, tai dabar ta vieta liko dar skais-tesnė.

Rezultate Nixonas ne tik pa-siliko kandidatą į vicepreziden-tus, bet jaučiasi dar tvirtėčiau nei pirma. Respublikonai jaučiasi net dėkingi tiems, kurie davė

progos šiam viešam apsiskalbi-mui, nes vargu ar kas nors yra turėjęs tiek klausytojų ir žiū-rovų prie radio bei televizijos, kaip Nixonas susilaukė aną ant-radienio vakarą. Tai yra reta proga, propagandoje daug ver-tesnė, negu \$83,000.

Turėjo neblogai iš to uždirbti ir telegrafo bendrovė, nes vien i respublikonų štabą Washing-tone buvo susiusta apie 100,000 telegramų, kurių, kaip iš akies spėjama, apie 98% buvo entu-ziatingai palankių Nixonui. Ša-lia telegramų, yra ir apie 110,000 laiškų. Bus daug darbo jiems vien atidaryti. O reikės, nes ma-noma, kad daugumoje jų yra... čekiai. Jei vidutiniaiškiai būtų bent po dolerį, tai "skalbimo" išlaidos jau būtų su kaupu ap-mokėtos.

Respublikonai šia proga jokiū būdu nemano likti skolingi. Tuoj išliko pastaba, kad Nixono opo-nentas Sparkmanas, jei ir ne-sinaudojo kieno nors pašaline parama, tai savo žmoną pastatė į tarnybą savo senatoriškoje raštinėje. Nelaimingu būdu, Sparkmanas išsitaręs, net neži-nąs, ką ten jo žmona darė, nors tas tikras, kad ji uždirbo savo atlyginimą... O per 10 metų to uždarbio, spėjama, buvo apie 50-60,000...

Kaip tik išliko aikštėn, kad Sparkmano žmona yra vienos radio stoties Alabamoje dali-

ninkė, 49% akcijų savininkė. Pereitais metais ji iš tos stoties gavusi \$6,501 dividendą. Tad klausimas, kokią ji kapitalą yra į tą radio stotį įdėjusi? Spėja, kad dividendas galėjo būti ap-skaiciuotas 10% nuo įdėto kapi-talo. Tai būtų apie \$65,000. Ar Sparkmano žmona, įsigydama akcijas, tokią sumą sumokėjo, ar ne? Jei sumokėjo, tai iš ko? Jei nemokėjo, tai už ką ji tas akcijas gavo?

Dar daugiau kalbų yra apie Stevensoną "privatūs fondus" Illinois valstybėje. Jis pats pa-žiūno, kad jis tam tikrus fon-dus vartojo papildyti savo gu-bernatūros pareigūnų algoms, nes, esą, oficialios algos perma-žos; su tokiomis algomis jis ne-galėjęs gauti valdinėms parei-goms tinkamų žmonių, kadangi privačiose įmonėse jie turi ga-limybės uždirbti daug daugiau. Bet kam jis tokius primokėji-mus skyrė ir kas pinigų sudėjo, Stevensonas iš pradžių nenorėjo viešai pasakyti. Tačiau po Nixo-no viešos išpažinties ir akivaiz-dose visuomenėje staigiai kylan-čių kalbų, jis apsigalvojo ir ry-žosi kai ką pasakyti.

Iškilo ir antras Stevensonso fondas, apie kurį jis nieko ne-buvo prataręs. Buvęs Illinois valstybės užpirkimų skyriaus vedėjas išlepėjo, kad asmenys, iš kurių Illinois gybertatūra pirkdavo, (o pirkdavo už apie 35 milijonus dolerių per metus), buvo kviečiami aukoti tam fon-dui, kurio tikslas tuo tarpu dar neišryškintas. Į šį fondą buvė sudėta daugiau kaip 100,000 do-lerių. Stevensonas žinojęs apie tą...

tą fondą, nes pats išpėjęs, kad tų aukų nereikia perkeltai rei- kalauti, jei kas nelabai nori au-koti.

Stevensonas pagaliau pasiry-žo paskelbti informacijas apie savo fondus, nurodydamas, kas sudėjo pinigų ir kokiems as-menims jis išmokėjo neoficialius priedus prie algų. Vienas neaiš-kumas. Stevensonas sako, kad to fondo pradžia buvusi anų me-tų rinkiminės kampanijos finan-sų liekana. O anksčiau buvo sa-koma, kad po rinkimų ne tik liekanos nebuvo, bet dar susida-rė apie 25,000 dolerių "skyklė"...

Stevensonas ir Sparkmanas skelbia ir savo asmeninę finan-sinę apyskaitą už pėjusius 10 metų, siūlydami tą patį padary-ti Eisenhoweriui su Nixonu.

Respublikonai netvirtina, kad tuose fonduose yra kas nors nu-sikalstama, bet garsiai reika-lauja, kad Stevensonas irgi pa-siteisintų taip, kaip pasiteisino Nixonas.

Stevensonas yra pagarsėjęs sa-tyriškais posakiais savo kalbose. Jis dažnai gana mikiškai atremia respublikonų priekaištus, juos pašiepdamas. Ryšium su tuo viename New Yorko laikraštyje pasirodė tokia karikatūra. "Asi-las" (Demokratų simbolis), ge-rokai išpraktavęs, rodo Ste-vensonui reikalavimą duoti apys-kaitą apie slaptus fondus ir sa-ko: "Skubek, Adlai! Sugulvok ką nors juokingą!" O Stevenso-nas stovi priešais sumišęs, šluos-tosi prakaitą ir neatrodo, kad jam jau būtų atėjusi į galvą kokia gera mintis juokais išsi-sukti...

Šiaip ar taip, šiuo metu atro-do, kad demokratai nėra labai laimingi pradėję tą fondų "žlug-tą". Bet apie galutinį rezultatą, žinoma, bus galima aiškiau ka-lbėti tik lapkričio 5 dienos ry-ly. Stevensonas žinojęs apie tą...

AR ŽINAI?

Per paskutinį dešimtmetį vagių, kurių pusę sudarė žmo-nės iki 25 metų amžiaus ir apie 30% — iki 21 m. a.

Nesąžiningi tarnautojai, kaip pranašauja viena stambi ap-draudos įstaiga, šimet pavogs iš savo firmų 500 milijonų dolerių. Išėity, kad kas valanda bus pa-vogta apie 6000 dolerių. Ir tai ne pašalinį vagių, ar plėšikų, o vien tarnautojų.

Seniai miręs vokiečių gydyto-jas Krecke išradęs keturias ligų priežastis: persisaldymas, nelai-mingas atsitikimas, nusigandi-mas ir... gydymasis. Anglijos sveikatingumo įstaigos, kaip pra-neša spauda, uždraudė Mančes-terio dantų gydytojų Dovydui Gainsboro verstis praktika to-dėl, kad jis paskutinįjį dviejų metų bėgy vien raudamas dan-tis padarė 61.600 dolerių. Trims pacientams jis nepalikęs nė vie-no danties.

UP agentūra praneša, kad so-vietai nupirko už 80.000 dolerių 38 kambarių rūmus su 15 akų šiu dienų yra gavęs per milijoną dolerių.

Ankstyvieji Amerikos kolo-nistai žiemą atsisėdavo į baž-nyčias savo šunis ir jų kūno ši-lima šildydavosi kojas. Bažny-čios dėl to neprotestavusios, o tik įvedusios ir šunims specialų įžangos mokestį.

1950 metais JAV mirties baus-me nubauti 82 nusikaltėliai. Metais anksčiau — 119. Nu-smertųjų metinis vidurkis tarp 1930 ir 1949 metų — 147 as-menys.

Šių metų pirmą pusmetį Ame-rikoje įvyko 1.022.200 stambes-nių nusikaltimai. FBI tiki, kad per metus viso bus įregistruota virš 2 milijonų stambesnių nu-sikaltimų. Taigi, įstaigos apskai-čiavimu, kas pusterčios minutes pavagiamas Amerikoje 1 auto-mobilis, kas 26 sekundės įvyks-ta vagystė, kas 6 minutės už-puolimas ir kas pusvalandis iš-prievartaujama moteris. Pirmą šių metų pusmetį sulimta 95.600

vagių, kurių pusę sudarė žmo-nės iki 25 metų amžiaus ir apie 30% — iki 21 m. a.

Nesąžiningi tarnautojai, kaip pranašauja viena stambi ap-draudos įstaiga, šimet pavogs iš savo firmų 500 milijonų dolerių. Išėity, kad kas valanda bus pa-vogta apie 6000 dolerių. Ir tai ne pašalinį vagių, ar plėšikų, o vien tarnautojų.

Seniai miręs vokiečių gydyto-jas Krecke išradęs keturias ligų priežastis: persisaldymas, nelai-mingas atsitikimas, nusigandi-mas ir... gydymasis. Anglijos sveikatingumo įstaigos, kaip pra-neša spauda, uždraudė Mančes-terio dantų gydytojų Dovydui Gainsboro verstis praktika to-dėl, kad jis paskutinįjį dviejų metų bėgy vien raudamas dan-tis padarė 61.600 dolerių. Trims pacientams jis nepalikęs nė vie-no danties.

UP agentūra praneša, kad so-vietai nupirko už 80.000 dolerių 38 kambarių rūmus su 15 akų šiu dienų yra gavęs per milijoną dolerių.

Ankstyvieji Amerikos kolo-nistai žiemą atsisėdavo į baž-nyčias savo šunis ir jų kūno ši-lima šildydavosi kojas. Bažny-čios dėl to neprotestavusios, o tik įvedusios ir šunims specialų įžangos mokestį.

1950 metais JAV mirties baus-me nubauti 82 nusikaltėliai. Metais anksčiau — 119. Nu-smertųjų metinis vidurkis tarp 1930 ir 1949 metų — 147 as-menys.

Šių metų pirmą pusmetį Ame-rikoje įvyko 1.022.200 stambes-nių nusikaltimai. FBI tiki, kad per metus viso bus įregistruota virš 2 milijonų stambesnių nu-sikaltimų. Taigi, įstaigos apskai-čiavimu, kas pusterčios minutes pavagiamas Amerikoje 1 auto-mobilis, kas 26 sekundės įvyks-ta vagystė, kas 6 minutės už-puolimas ir kas pusvalandis iš-prievartaujama moteris. Pirmą šių metų pusmetį sulimta 95.600

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

LSK ZAIBO LENGV. ATLETIKOS PIRMENYBES

Tris dienas užsitęsę LSK žai-bo lengvosios atletikos pirmeny-bės pasibaigė. Džiugu pastebėti, kad žaibo lengvatletai, gražiai pasirodę II Sporto žaidynių me-tu, nenustojo dirbti ir dar gau-sesniu būriu ir žymiai geresnė-mis pasekmėmis pasirodė šiose pirmenybėse. Pirmenybės buvo prarastos vyrų, moterų, jaunių, mergaičių ir jaunučių klasėse, sutraukdamos apie 30 dalyvių.

Vyrų klasėje ryškiai išsiskyrė A. Liutkevičius ir G. Motiejū-nas (dar jaunis). Neblogai pa-sirodė ir vyresniosios "gvardi-jos" atstovai, Puškorius, A. Paš-konis ir J. Nasvytis.

Moterų klasėje, E. Šikšniūtei, dėl studijų nedalyvaujant bėgi-muose ir šuoliuose, pasekmės išėjo kiek blankesnės. Šalia S. Jucdvalkytės, tenka paminėti di-delę pažangą darančią penkiole-tinę Aldoną Malcanaitę, kuri visai nelauktai laimėjo 60 m. bėgimą prieš N. Balčiūnaitę.

Pirmenybių nugalėtojai ir techniškose pasekmės: Vyrų klasėje: 100 m: G. Mo-tiejūnas 11,7 sek.; A. Liutkevi-čius 11,9 sek.; J. Puškorius 19,4" (5,90 m.); A. Liutkevi-čius 19,1" (5,82 m.); J. augščių: A. Liutkevičius 5'6 1/4" (1,68 m.); J. Nasvytis 5'1 1/4" (1,66 m.); diskas: A. Paškonis 117'5" (35,80 m.); J. Nasvytis 100'9" (30,71 m.); rutulys: A. Liutke-čius 38'4" (11,69 m.); G. Mo-tiejūnas 33'10 1/2" (10,33 m.).

Moterų klasėje: 60 m: A. Ma-lcanaitė 8,6 sek.; N. Balčiūnaitė 8,6 sek.; J. tol: N. Balčiūnaitė 13'9" (4,19 m.); A. Malcanaitė 13'4" (4,07 m.); J. tol: A. Malcanaitė 6'9 1/4" (2,06 m.); R. Sapockytė 6'9" (2,055 m.); rutulys: S. Jucdvalkytė 32' 11" (10,04 m.); E. Šikšniūte

29' (8,85 m.); diskas: S. Juod-valkytė 86'5" (26,36 m.); E. Šikšniūtė 76"7" (23,36 m.).

Jaunių, mergaičių ir jaunučių klasių apžvalgą duosime sekančiame numeryje.

LENGVOSIOS ATLETIKOS SEZONO UZDARYMAS

Pereitą sekmadienį, rugsėjo 28 d., LSK žaibas surengė leng-vosios atletikos sezono uždary-mo rungtynes. Dėl tuo pačiu metu vykusių kitokių parengi-mų, šios rungtynės buvo negau-sios dalyvių skaičiumi. Iš pa-siektų pasekmių pažymėtina A. Liutkevičiaus šuolis į augstį 5' 9 1/4" (1,76 m.). Tai yra trečia tremties pasekmė vyrų klasėje (geriausia tremties pasekmė pri-klauso V. Adamkavičiui: 1,81 m., antroji — A. Kerniui 1,80 m.). A. Liutkevičius taip pat lai-mėjo ir 100 m. (11,9 sek.) ir rutulį 36'4" (11,08), tuo tarpu kai A. Paškonis diską numetė 114' (34,76 m.).

Jaunutis G. Barzdukas šiose rungtynėse pasiekė geriausią tremties pasekmę rutulio (8lbs.) stūmimo, pasiekdamas 39' (11,90 m.). Senoji priklausė V. Na-ruševičiui. (11,40 m., pasiekta 1948 m., Vokietijoje).

PRASIDEDA TREINIRUOTĖS SALĖJE

Šią savaitę LSK žaibo vyrų ir moterų krepšinio ir tinklinio ko-mandos pradeda treniruotes sa-lėje. Treniruotės vyks St. Clair Recreation Center. Kaip žinome, lapkričio mėnesį LSK žaibas vyksta gastrolių į Chicago. Tu-rint galvoje, kad Chicagoje yra stipriausios mūsų komandos, žabiečiams teks stipriai šloms m.; R. Sapockytė 6'9" (2,055 m.); rutulys: S. Jucdvalkytė 32' 11" (10,04 m.); E. Šikšniūte

Šią savaitę LSK žaibo vyrų ir moterų krepšinio ir tinklinio ko-mandos pradeda treniruotes sa-lėje. Treniruotės vyks St. Clair Recreation Center. Kaip žinome, lapkričio mėnesį LSK žaibas vyksta gastrolių į Chicago. Tu-rint galvoje, kad Chicagoje yra stipriausios mūsų komandos, žabiečiams teks stipriai šloms m.; R. Sapockytė 6'9" (2,055 m.); rutulys: S. Jucdvalkytė 32' 11" (10,04 m.); E. Šikšniūte

TĒVIŠKĒLĒ

Rudens vējas

ZIG. GAVELIS

Rudens vējas sukinējas
Po sodelī, po laukus:
Lyg senelis tupinēja,
Tai vēl siaučiantis, lakus.

Lenkia medī, lenkia smilgā,
Drasko, gainioja lapus.
Gelsvi lapai saulēj žvilga —
Vējas juos purvan nupūs.

Dulkes kelia ant takelio,
Gena, vaikosi ratu.
Gelsvos garbanos vaikelio
Sukas viesulu kartu.

Buria debesis ī būrī, —
Zemē sudrēkins lietūs.
Pro kraštelī saulē žiūri
Kurion pusēn vējas pūs...

Rudens vējas sukinējas
Po sodelī, po laukus,
Lyg senelis tupinēja,
Tai vēl siaučiantis, lakus.

TĖVIŠKĖLĖ

1952 m. spalio mėnuo — Nr. 10

Redaktorius

VLADAS VLEIKIS

Redakcijos adresas:

Tėviškėlė, 2313 W. 91 St.
Chicago 20, Ill.

Darbeliai - Džiaugsmeliai

Tokiu pavadinimu viešas Lietuvos vaikų laikraštis turėjo skyrėlį, kuriame galima buvo rasti įvairių darbelių. Tai labai gražus pavadinimas. Argi darbas nėra džiaugsmas? Tiesa, darbas suteikia rūpesčių. Kartais ima nesisekti ir reikia gerokai pavargti, kol darbas nugalimas. Bet pabaigus darbą koks džiaugsmas ir pasididžiavimas! Didžiutis ir pūstis kaip kalakutui nepadoru, bet manau, reikėtų atleisti už rimtą pasididžiavimą gerai atlikus darbą.

"Tėviškėlės" puslapiuose irgi rasite darbelių. Šį kartą ten bus apie rinkimą įvairių įdomių iškarpų.

Daugelis žmonių mėgstą rinkti įvairius dalykus ir iš to turi netik naudos, bet ir daug džiaugsmo. Vieni renka pašto ženklus, kiti senus pinigus, laikraščius, senas knygas, paukščių ar gyvulių paveikslus ir

aprašymus. Yra ir tokių, kurie renka degtukų dėžutes ir senus automobilius. "Tėviškėlė" jums pataria rinkti jus dominančias laikraščių iškarpas. Pagalvokite, kokį gražų rinkinį jūs turėsite, jeigu pradėsite rinkti dabar.

Elizabeth, N. J. gyvenęs Baltramaitis turi didelį rinkinį įvairių iškarpų apie Lietuvą. Jo rinkiniuose rasite apie viską, kas tik liečia Lietuvą. Nemažai tų iškarpų panaudoja jis pats savo straipsniuose, nemažai pasinaudoja kiti. Jo darbelis (amerikiškai-habby) teikia džiaugsmo ir naudos. Pabandykite ir jūs.

REDAKTORIUS PRAŠO VISUS ĮSIDĖMĖTI, kad "Tėviškėlei" laiškus rašyti ir uždavinių sprendimus siųsti reikia ne į Clevelandą, bet į Chicago, antrame puslapyje nurodytu adresu. Kitaip laišakai pavėluoja aplink bekeliudami.

NEMUNAS

Dabar žmonės gali apsigyventi bet kurioje vietoje. Traukiniai, automobiliai, lėktuvai jiems atgabens visko, ko tik jiems reikia. Tačiau seniau žmonės spiedavosi prie upių, kad turėtų pakankamai vandens gerti ir, kad tuo vandeniu galėtų plukdyti savo prekes. Todėl lietuviai, rinkdamiesi sau vietą apsigyventi, pasirinko Nemuno apylinkes. Nemunas tapo vienu didžiausiu lietuvių geradėju. Neveltui jis taip gausiai dainose apdainuojamas.

Nemunas — didžiausia Lietuvos upė. Turi 960 kilometrų ilgio, (o kiek būtų myliu?). Nemuno pakrantėse įsikūrė keturi dideli miestai (Gardinas, Kaunas, Ragainė, Tilžė), o aplink sėte prisėta apie 40 miestelių ir per 400 kaimų ir vienkaimių.

Prasideda Nemunas Gudijoje. Pradžioje, apie 100 klm. jis teka pelkėmis ir smiltynais. Tose vietose jo krantai žemi, taigi pavasarį vanduo išsilieja iki 8 klm. pločio.

Nuo Gardino Nemunas gilėja, bet atsiranda visa eilė akmenų ir uolų, kurios kliudo laivams plaukioti. Apie tas uolas yra daugybė gražių padavimų ir pasakų.

Senų senovėje Nemunu priešai veršdavosi į Lietuvą ir lietuviai plaukdavo jų pulti. Bet kadangi tais laikais apie garo mašinas nieko nežinota, tai plaukti prieš vandenį buvo labai sunku, o pavandeniu lengviau. (Kam lengviau buvo plaukti ar lietuviams ar jų priešams?).

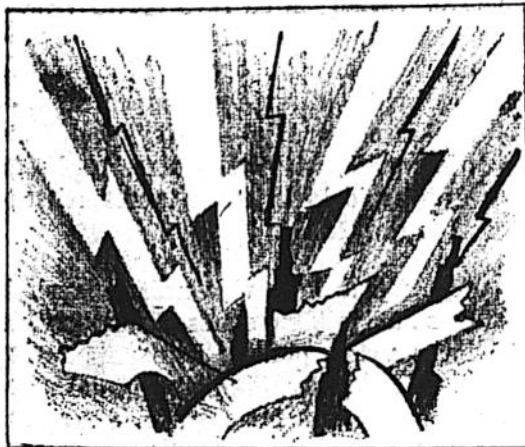
Nemuno pakrantės labai gražios. Miškai, pievos, augšti Nemuno krantai teikia labai gražius vaizdus. Ypatingai gražu juos stebėti plaukiant nedideliais Nemuno gar-

laiviais. Nepriklausomos Lietuvos laikais Kauno gyventojai sekmadieniais plaukdavo į Kačerginę, Lampėdžius, Zapyškį, Kulautuvą, kur miške praleisdavo dieną. Amerikietiskai tariant — piknikaudavo. Tik tada to žodžio nežinojo ir sakydavo, kad važiuoja į gegužinę. Šis žodis, greičiausia, kilęs nuo gegužės mėnesio vardo, nes gegužinės vyksta daugiausiai gegužės mėn.

Paklauskite savo tėvelių, ar jie yra buvę prie Nemuno? Ar jie yra plaukę Nemuno garlaiviais? Suraskite žemėlapyje Nemuną. Suraskite iš kur jis išteka ir kur jis įteka. Pažiūrėkite kokios upės įteka į Nemuną.

Pagalvokite, kokias dainas ar eilėraščius žinote, kuriuose minimas Nemunas. Plačiau apie Nemuną paskaitykite Dr. St. Kolupailos knygoje "Nemunas".

Ažuolas ir Rūtelė

VANDA FRANKIENĖ

Seniai, labai seniai tai buvo. Ant augšto kalno stovėjo puiki pilis. Šioje pilyje gyveno tos žemės valdovas — kunigaikštis Ažuolas. Tvirtas, galingas ir labai teisingas ir geras jis buvo. Todėl visi žmonės, kuriuos jis valdė, jį labai gerbė ir mylėjo. Gyveno kunigaikštis su savo vaikeliais, kurių keturis augino: tris sūnus, — Beržą, Alksnį ir Klevą, — ir vienturtę dukrelę — Rūtą. Kunigaikštienė jau buvo mirusi, todėl tėvas Ažuolas nepaprastai rūpinosi savo vaikeliais, kad jiems nebūtų sunku augti be mamytės. Visus vaikus, rodos, vienodai mylėjo, bet tačiau šviesiaplaukė, rugiagėlės akimis jo dukrelė labiausiai jam buvo miela. Nedinginiavo vaikai — mokėsi rašto, skaitė knygas, iš medžių pjaustė ir drožinėjo, o Rūtelė baltas drobeles audė ir tulpėmis margus kilimėlius gražino. Jauku ir miela buvo pilyje. Tik retkarčiais nuliūdavo vaikelių širdys, kai priešai kraštą užpuldavo ir tėvelis Ažuolas, it milžinas galiūnas, į karą išjodavo. Tačiau jis su savo vyrais visada priešą išvydavo ir laimingai į pilį pas vaikus sugrįždavo. Savo tėvynę kunigaikštis mylėjo už viską labiau, todėl drąsiai ir narsiai gynė ją nuo priešų — net gyvybę už tėvynės laisvę atiduoti nesibaimino, nes kasgi yra brangesnio kiekvienam tauriam lietuviui už jo tėvų šalelę.

Bėgo metai, kaip vėjo nešami lapeliai. Visi trys kunigaikščio sūnūs užaugo gražūs ir stiprūs vyrai, puikūs, kaip pats tėvas, kariai. Rūtelė gi išbujojo labai graži mergaitė. Ir širdį turėjo auksinę: šelpė vargšus, audė drobes ir siuvo drabužėlius neturtin-

giems vaikučiams, nuolat bėgo iš namų į namus visiems su užuojauta, meile ir pagalba. Kas ją pažinojo, visi be galo mylėjo. Pamatė ją kartą piktasis burtininkas Raganius, o pamatęs pasivertė gražiu jaunikaičiu ir nujojo į jos tėvo pilį prašyti jos rankos. Rūtelę mylėjo ne tik tos šalies suaugę žmonės ir vaikai, bet net paukšteliai bei gyvulėliai, nes ji žiemą juos globojo, trupinėlių paberdavo, sušalusius priglaudavo. Kartą atskrido gegutė prie Rūtelės lango ir ją perspėjo:

Ku-kū, Rūtele, ku-kū, geroji,
Atjoja gražus bernelis, ku-kū.
Tai ne bernelis, - tai piktasis Raganius.
Ku-kū — už jo netekėk, ku-kū —
Jam rankelės nepažadėk, ku-kū!

Nusigando kunigaikštytė; nubėgo pas tėvelį ir jam papasakojo, ką jai gegutė iškukavo.

Tuo pat ir gražusis karalaitis atjojo ir meiliai prašė už jo išteketi taip ją kalbindamas:

—Gražiausioji kunigaikštyte, pasižadėk už manęs išteketi — aukso šalies karaliūno. Deimanto ir auksą šalį valdysi, gulbės pieną gersi, puikiuose rūmuose gyvensi, aukso, karūna puoš tavo plaukus, jokio darbelio nedirbsi, — laiminga būsi!

Atsakė jam kunigaikštytė Rūta:

— Ačiū už garbę, gražus karalaiti. Man mylimiausia mano šalelė, ir brangiausi — tėvelis ir broleliai. Nereikia man

tavęs — svetimos šalies karaliūno, nereikia man tavo turtų! Mano rankelės pripratusios prie darbo: aš ausiu puikias drobeles ir gyvensiu Gintaro šalelėj — mano tėvų žemelėj.

Užsirūstino piktasis burtininkas, suriko bjauriai ir, pavirtęs juodvarniu, sukranksėjo:

— Nebeturėsi tėvo nei brolelių,
Sulauksi sunkios dalelės!

Skrisdamas per ginklų salę, dar ilgai baisiai krankė ir pagaliau išlėkė pro atidarą langą.

Sunkumas ir nerimas apgaubė kunigaikščio širdį, nes gerai suprato, kad kažką negero Raganius sugalvojo, tačiau nebijojo, nes stipresnio ir galingesnio už jį visame pasaulyje nebuvo. O juk ir jo sūneliai jauni ir stiprūs, it milžinai. Neramu ir liūdna buvo Rūtelei, bet broleliai pasijuokė iš jos liūdnumo:

— Nebijok. Tegu tik pabando Tave nuskriausti, mes jį — tą piktąjį Raganių nubausime: jei reikės — į požemį uždarysime.

Aprimo Rūtelė, nurimo kunigaikštis, bet vieną rytą sargybinis iš pilies bokšto pranešė, kad dega laužai ant visų pilekalnių (taip žiloje senovėje lietuviai vieni kitiems pavojų pranešdavo). Puolė visi prie ginklų. Priešų pulkai ties pilim sustojo, o

jų buvo marios — galybės. Jų šarvai — geležiniai. Užvirė baisi kova. Puolė kunigaikštis Ažuolas pats pirmasis, iškėlęs didžiulį kalaviją; jį sekė jo trys sūnūs, bet, o varge: visi jų ginklai buvo užburti ir tokie silpnučiai! Tai Raganius juos užbūrė išskrisdamas iš pilies.

Visą matė Rūta iš pilies bokšto: kaip žuvo jos tėvas, galiūnas kunigaikštis Ažuolas, ir visi broleliai. Tada puolė ant kelių jaunoji karžygio dukra, šaukdama dievų pagelbos. Išgirdo jos balsą Perkūnas dievaitis ir, pagriebęs savo baisųjį kalaviją — žaibą, sukapojo piktąjį Raganių ir jo visą kariuomenę. O toje vietoje, kur žuvo kunigaikštis Ažuolas ir jo sūneliai, išaugo didžiulė giria, kurios viduryje į dangų stiebėsi galingas milžinas medis, žmonių pavadintas Ažuolu. O trims gražiausiems medeliams duota Beržo, Klevo ir Alksnio vardai. Visų medžių galingiausias ir stipriausias yra Ažuolas. Tai medžių karalius.

Rūtelė ilgai verkė ir liūdėjo savo mylimiausiųjų brolių ir tėvelio ir iš sielvarto mirė, o ant jos kapelio užaugo žalia švelnutė gėlė, kurią žmonės Rūta pavadino. Rūtelės šakelėmis puošė vaidilutės savo plaukus, pynė vainikus. Ji nuo to laiko yra mylimiausioji lietuvaikių gėlė.

Auga sau kukli žalioji Rūta tarp gražiausiųjų žiedų: tulpių, jurginų, našlaitėlių, gvazdikų, ir nežino, kad ji yra visų gėlelių karalaitė.

TURININGASIS LIETUVIŲ TAUTOS HIMNAS

Tikriausiai esate pastebėję, kad kiekviena valstybė turi savo mėgiamą dainą, kurią vadina himnu ir kurią gieda tik iškilmingomis progomis ir su pagarba.

Kaip reikia elgtis, kai giedamas himnas? Reikia atsistoti; jei esate su kepure, tai turite ją nusilimti. Mergaitės kepurėlę nenusiima. Himną giedant reikia stovėti ramiai, nesikraipyti į šalis, nesikalbėti su kaimynais, bet pasistengti kartu su kitais giedoti. Baigus himną nereikia ploti rankomis. Pasitaiko, kad kartais ima žmonės ploti, bet tai yra klaidinga. Plojama tik artistams, kurie dainuoja, bet himnui niekad nereikia ploti.

Kiekvienas himnas turi savo reikšmę. Ir dr. Vincas Kudirka, kuris parašė Lietuvos himną (muziką ir žodžius), gerai apgalvojo kiekvieną žodį, kurį įrašė į šią tautos giesmę.

LIETUVA, TEVYNĖ MŪŠŲ, TU — DIDVYRIŲ ŽEMĖ, štai šiais žodžiais, pasakyta, kad mūsų tėvynė yra Lietuva, ir kad ta žemė nėra paprasta, bet didvyrių. Ir tikrai, kai skaitome

Lietuvos istoriją, randame, kad Lietuva turėjo daugybę didvyrių kurie narsiai gynė savo tėvynę ir nepagalėjo gyvybės dėl jos laisvės.

Lietuva turėjo gražią ir garbingą praeitį, todėl tolimesniuose Lietuvos himno žodžiuose sakoma: **IŠ PRAEITIES TAVO SŪNŲS TĖ STIPRYBĘ SEMIA.** Čia lietuviams sakoma, kad iš praeities garsiųjų žygių jie turi pasisemti stiprybės. Dabar, kada lietuvių tauta pergyvena sunkias valandas, tikrai reikia pavartyti istoriją, kuri garbingais žygiais nužymėta. Ir iš tų narsių žygių galima stiprybės pasisemti.

Toliau giedame: **TEGUL TAVO VAIKAI EINA VIEN TAKAIS DORYBĖS.** Kas gali būti gražesnio, kaip doras žmogus. Tai žmogus, kuris nedaro niekam pikto, neskriaudžia kitų, nesiелgia blogai. To moko Lietuvos himnas.

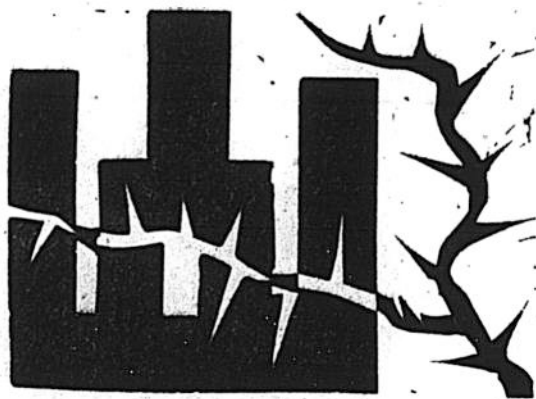
TEGUL DIRBA TAVO NAUDAI IR ŽMONIŲ GERYBĖI. Himnas šaukia mus darbuotis Lietuvos naudai, kad Lietuva būtų laisva, kad Lietuva būtų graži šalis, kultūringa, kad lietuviams netrūktų įvairių gerybių, kurių yra reikalingas žmogus.

Toliau giedama: **TEGUL SAULĖ LIETUVOS TAMSUMUS PRASALINA. IR ŠVIESA IR TIESA MUS ŽINGSNIUS TELYDI.** Dr. Vincas Kudirka, kuris rašė šiuos žodžius, troško, kad Lietuvos padangė būtų šviesi, kad debesis netemdėtų Lietuvos laisvo gyvenimo.

Malonu vasaros dieną, kai skaisčiai šviečia saulė. Lietuvos himnas ir linki, kad Lietuvos gyvenimo nedrumstų piktai, svetimi debesis, kad Lietuvos diėnos būtų šviesios ir, kad mūsų žingsnius lydėtų ir šviesa ir tiesa.

Kalbant apie šviesą čia turima mintyje mokslas. Išmokslintus žmones mes vadiname apsišvietusiais, nes išmokslinto žmogaus protas lyg pašviesėja. Todėl daugelį dalykų jis gali matyti ryškiausioje šviesoje. Tuo tarpu nemokytam viskas atrodo tamsu, jis negali visko gerai įžiūrėti. Lietuvos himnas ragina visus siekti mokslo, šviesės ir mylėti teisybę. Teisybė yra visų gerų darbų pagrindas. Todėl ir Lietuvos himnas kviečia mus būti teisingais.

Ir paskutinieji himno žodžiai: TEGUL MEILĖ LIETUVOS DEGA MŪSŲ ŠIRDYSE, VARDAN TOS LIETUVOS VIENYBĖ TEŽYDI. Tė-

vynė, kuri turi garsią praeitį, kurios sūnūs didvyriai, kuri moko mus būti dorais ir teisingais, verta meilės. Todėl meilė Lietuvai turi degte degti mūsų širdyse, kaip to moko Lietuvos himnas.

Kada sėmsime stiprybę iš praeities, kada mylėsime savąjį kraštą, kada būsime apsišvietę, teisingi ir dori, savaime aišku, kad vardan Lietuvos būsime ir vieningi.

Kaip gi mes galime būti vieningi? Himnas mus kviečia būti vieningais vardan Lietuvos. Reiškia, mes turime vieningai mastyti, vieningai džiaugtis ir vieningai liūdėti bei vienybėje veikti. Dabar, kada mūsų tėvynė pavergta, kada Lietuvoje šeimininkauja bolševikų gaujos, mes turime kovoti vieningai dėl Lietuvos laisvės.

O kaip, mes jaunieji, galime kovoti? Juk mes dar silpni. Galime ir nemažai galime. Visur ir visados, kai jūsų kas paklaus, kas tu esi, atsakykite. Aš esu lietuvis. Aš esu lietuvaite. Tačiau neužtenka tik iš vardo būti lietuviu. Jūs turite būti geri ir pavyzdingi mokiniai. Jūs turite būti padorūs darbe ir žaidime.

Būdami gerais mokiniais, teisingais ir pavyzdingais, jūs labai daug patarnausite savo tėvynei Lietuvai. Visi tada gražiai apie jūs atsilieps. Sakys: žiūrėkite, koks geras mokinys. Kiti paklaus: o kas jis toks? Jis lietuvis.

Štai tuo jūs ir prisidėsite prie kovos dėl Lietuvos laisvės.

Būkime vieningi, teisingi, dori, šviesūs ir visą tai darykite vardan Lietuvos, kaip to moko mūsų gražusis himnas.

VI. Vijelkis

KSAVERAS VANAGĖLIS

LIETUVAITĖ

Mūs lietuvaitė
Darbšti mergaitė:
Ravi ir sėja,
Ir siuvinėja;

Kiemelį šluoja,
Puikiai dainuoja
Dainutę graudžią,
Verpia ir audžia;

Linelius mina,
Valgį gamina,
Skalbia mazgoja,
Tvarkos daboja;

Prigimtą šalį
Myli, kiek gali;
Gerbia darbštumą,
Dorą, blaivumą.

Ta mūs seselė,
Skaisti aušrelė,
Širdį ramina,
Tautą dabina.

O mylimoji!
Gyvenk, sveikoji,
Metus ilgiausius
Ir laimingiausius.

ZIG. GAVELIS

RIMAS MEŠKERIOJA

Saulutė šviečia taip skaisčiai,
Prie upės kviečia pakraščiai.
Vanduo upely toks ramus,
Žuvytės turi ten namus...

Rimukas skubinos taku
Krepšely nešdamas sliūkų.
Sakė: — už dyką jos megaus
Kuri pagriebs — tą jis pagaus.

Mat sliuką dės ant meškerės,
Įmes upelin ir žiūrės,
O kai plūdė tik pajudės,
Žuvytę trauks — krepšelin dės.

Linksmą dainelę padainuos,
Arba suktinį paniūniuos
Ir su rankelėm dar paplos,
Prie meškerės žuvis vilios...

Namo pargrįs jis išdidus,
Žuvų prikrės kelis indus.
Mamytė džiaugsis ir jį girs,
O jis ne šypt, kaip tikras vyrs.

Ilgai jis vaikščiojo krantu,
Kalbėjo sau: — nesuprantu,
Ar kaltas aš, ar čia sliukai,
Iš tokio darbo vien niekai.

Maniau, kas meškerę įmes
Giliai, giliai, į pat gelmes,
Žuvų pagaus kelis šimtus,
O čia ištraukiau... senus batus!

Upelis juokėsi iš jo,
Kad laikas eiti jau namo:
Saulutė leidžias vakare —
Tokiems žvejams žuvų nėra.

Didieji Lietuviai

SIMANAS DAUKANTAS

Jeigu jūs gyvenate nuo savo mokyklos per penketą gatvių, tai jūs važiuojate į mokyklą, bet neeinatė pėsti. Galitė įsivaizduoti, kaip troško mokslo tas vaikinai, kuris pėsčias nuėjo iš Skuodo į Vilnių, kad galėtų mokytis gimnazijoje. (Iš Skuodo į Vilnių yra apie 200 mylių).

Simonas buvo neturtingų ūkininkų sūnus. O tais laikais mokytis galėjo tik dičturčiai. Tai buvo pati pradžia devynioliktojo šimtmečio, ir Simanas Daukantas buvo pirmasis prastuolio sūnus, kuris sugebėjo baigti universitetą. Jis netik siekė mokslo, bet taip tą mokslą pašventė savo tautai. Jis nepasidavė ano laiko madai, kad mokytiesnieji kalbėjo ir rašė lenkiškai. Jis lietuviškai kalbėjo, lietuviškai rašė ir tik lietuviams.

Simanas Daukantas, pastebėjęs, kad svetimieji rašytojai labai neteisingai nušvietė Lietuvos praeitį, šokosi tyrinėti Lietuvos istoriją ir rašyti knygas apie senovės lietuvių būdą ir jų papročius. Daug lietuvių tautos vyrų paskui sėmėsi pastiprinimo iš Daukanto knygų, kuriose jis

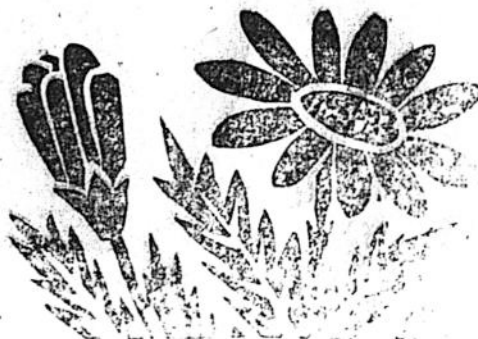
su didžiausia meile aprašė lietuvių tautą.

Vargšu gimęs Simanas Daukantas vargšu ir mirė. Jis neturėjo pinigų net tinkamai gydytis, kadą buvo susirgęs, nes visus savo pinigus išleido knygų leidimui. O knygų leidimas anais laikais buvo labai sunkus darbas. Joms turėjo atiduoti netik savo išteklius, bet už tai ir grėšė didelės bausmės. Rusų caro valdžia buvo uždraudusi lietuviams rašyti ir spausdinti knygas lietuvių kalba. Bet Simanas Daukantas, tas stiprios valios žemaitis, nepasidavė tironams.

Beveik visą savo amžių Simanas Daukantas praleido įvairiuose archyvuose, Vokietijoje, Rygoje, Rusijoje besirausdamas po senus raštus ir dokumentus ir bejieskodamas medžiagos apie Lietuvos praeitį, kurios jis labai daug pririnko ir panaudojo savo knygų rašymui.

Visą savo gyvenimą uoliai dirbo, ir todėl Papilės klebonas, kurio globoje Simanas Daukantas mirė, iškaldino ant jo kapo akmens užrašą, kad čia ilsisi didžiai mokytas vyras: "Ateivi, minėk sau, jog čia palaidotas Simanas Daukantas, pirmas iš tarp mokytų vyrų, rašytojas senovės veikų Lietuvos, Žemaitijos kaip ir kitų naudingų knygelių. — Jis per visą savo gyvenimą, it vargo pelė, be paliaubos triusėjo lietuviškai rašyti dėliai naudos vientaučių".

Simanas Daukantas gimė 1793 m. spalio mėn. 28 d. Kretingos ap. Skuodo val. Kalvių km. Mirė 1864 m. lapkričio mėn. 24 d. Papilėje.

Gėlė rašo bitelei

Tu juk žinai kad aš čia užaugau, tai kam manęs klausai, ar man nepatiktų kur kitur žydėti. Šitas tvenkinys, jis toksai žalias, kad ir vandens tarpe sąmanynų ir kemsynų nesimato, jis turi ir dumblo, — bet jis mano namai. Ir tuos medžius aš čia myliu, žiūriu, kiek jų pavėsyje suolelių, o kiek tų vaikų čia kasdieną ateina. Man taip gera klausytis, kai jie visi juokiasi ir žaidžia.

Šiandieną buvo čia živilė, atameni, tokia geltonkasė, buvo ir Sigitas, ir Dalia, ir Daiva su Jurgiu. O Jurgis, tai sakau, šiandieną vėl neklausė mamos. O kad aš jį barčiau Mama jam liepė žaisti su jo mažąja sesute Daiva, tokia mažyte, ji dar kalbėti gerai nemoka. O jis ir nulėkė, ją paliko vieną. O kad jis lėkė į kalną, į pakalnę, paslydo, sugriuvo, o kai sugrįžo, tai, mačiau, jau buvo visas purvinas jo tas baltas švarkelis. Jo mama taip baltai jį jam vis išplauna.

Mama jam gražiai kažin ką pasakė. Aš manau, kad visos mamos vis taip nori gražiai su savo vaikais kalbėti. Bet Jurgis neklaūzada vaikas. Kai mama gražiai kalba su juo, jis jos neklauso.

Neklausė ir šį kartą. Tik pamačiau, jau prie mano kaimynių neužmiršulių jisai. Aš taip jo bijojau. Aną kartą irgi jisai tiek žalos pridarė mūsų gėlių šaly. Jis išdraskė tada mano neužmiršules-drauges. Ir tą senąją, kuri taip mėgdavo klausytis mano pasakojimo, tą, kuri, visus medžius pažinojo. Mums taip gera buvo čia visoms kartu gyventi saulutės spinduliuose.

Aš norėjau prabilti vaikų kalba ir taip gražiai jo paprašyti, kad paliktų mane čia, kur aš užaugau, kur mano namai — mano draugai. Ak, kad aš galėčiau kalbėti, kaip vaikai kalba, kad jie mane suprastų! Aš taip norėjau kalbėti į Jurgį,

bet aš gėlė, bitele, aš negaliu skraidyti, kaip tu, aplankydama visas mano drauges, kad skraidai, ir aš negaliu kalbėti kaip žmonių vaikai. O aš taip bijau tų blogų vaikų, kurie mums, gėlėms, neduoda gyventi.

Tai aš, bitele, nors tau pasiskundžiu. Aplankyk!

Tavo neužmiršulė

LIETUVAI TĖVYNEI. Taip vadinasi nauja Vytės Nemunėlio knygelė skirta patiems mažiesiems skaitytojams. Knygelė iliustruota spalvotais piešiniais. Šią knygelę išleido "Tėviškėlė". Iliustravo Vladas Vijeikis. Atsiuntę 50 centų pašto ženklais "Tėviškėlės" redakcijai tuojau gausite šią knygelę, kurią bus smagu pavartyti patiems ir padovanoti savo draugui.

RUDENELIS

PR. IMSRYS

Padainuosiu šimtą kartų, —
Rudenėlis jau už vartų.
Koks gražus vaje, vaje!
Su ruda kepurėle.

Rudenėlis man patinka, —
Apie jį lakstau aplinkui.
Užtat kriaušių, obuolių
Pilnas kišenes turiu.

Rudėnėli, lylia, lylia!
Tave mažutėliai myli.
Dovanėlių kol turi,
Pasilikit pas mus gali.

VASAROS MOKYKLA

Šią vasarą kai kuriose vietose veikė lietuviškos vasaros mokyklos. Čia mes praleidome linksmai laiką, išmokome naujų dainelių ir išgirdome apie savo tėvynę Lietuvą. Viena iš tokių mokyklų veikė ir Chicagoje, Marquette parke. Čia kasdien vaikai susirinkdavo gražiame parke, netoli Dariaus ir Girėno paminklo. Būdavo smagu žaisti ir įdomu paklausti pasakojimų, kurių papasakodavo mokytoja Tarulienė. Dabar vėl laukiame vasarėlės.

Paveiksluose matome; viršuje: mergaites, viduryje: berniukus, o žemai — tris mažuosius didžiausius draugus: Sigitą, Jūrą ir Andrių.

Žmogus kuris daug žinojo

LEONARDO DA VINCI

visi sąj samijenioje
sakinioq amjanis

Ar galite perskaityti, kas čia parašyta? Turbūt, kad ne. Paimkite veidrodį ir padėkite šalia. Dabar žiūrėkite į vėndrodį ir veidrodyje galėsite perskaityti.

Taip rašė prieš 500 metų gimęs Leonardo da Vinci savo užrašus. Tokių užrašų jis paliko kelis tūkstančius lapų ir niekas negalėjo perskaityti, kol kažkam neatėjo į galvą mintis skaityti juos veidrodyje. Mat, Leonardo da Vinci rašė atbulai.

O apie ką jis rašė savo užrašuose? Apie viską. Leonardo buvo toks žmogus, kuris domėjosi viskuo, kas aplink jį dėdasi. Jis galvojo, apie daugybę dalykų, apie kuriuos tik daug vėliau sužinota. Jis stebėjo paukščių lakiojimą ir buvo nupiešęs piešinių, kaip galėtų žmogus lakioti. Jis taip pat nupiešė parašiotą, kuriuo žmogus galėtų nusileisti. Jis buvo pirmasis, kuris išrado kažką panašaus į tanką. Jis statė tiltus, namus, studijavo gamtą ir taip pat labai puikiai piešė.

Leonardo da Vinci gimė Italijoje. Piešti jis pradėjo labai anksti, dar vaiku būdamas. Tėvas, pastebėjęs jo gabumus, pagal ano laiko papročius, atidavė jį mokyti pas garsų anų laikų piešėją. Leonardo tada buvo 8 metų amžiaus. Po septynių metų mokymosi Leonardo ėmė piešti daug geriau už savo mokytoją, kuris nutarė daugiau nebeužsiimti paišyba, kadangi jo mokinyš jį toli pralenkė.

Milano valdovas, sužinojęs apie Leonardo da Vinci nepaprastus gabumus, pasikvietė jį pas save ir pavedė jam nulipdyti didžiulę jo statulą ant

arklio. Leonardo ėmėsi darbo. Jis dirbo ir dirbo, bet nė vienas projektas nepatiko jam pačiam. Jam vis atrodė, kad jis gali padaryti daug geriau.

Tuo metu mieste prasidėjo epidemija. Žmonės mirė tūkstančiais. Leonardo ėmė galvoti, kaip galima būtų išvengti epidemijos ir nubraižė miesto projektą su vandentiekiu ir kanalizacija po žeme, su fontanais ir dviejų augštų tiltais. Šis projektas buvo visai toks, kaip dabar daroma statant didžiuosius miestus.

Vieną kartą Leonardo da Vinci visus nustebino pagamindamas paukštį kuris lakiojo, o kitą kartą visi buvo be žado, matydami visą dangaus kūnų ir žvaigždžių sistemą, judančią ir šviečiančią. Visi klausinėjo jį, kaip jis tą padarė. Leonardo galėjo jiems parodyti tik šimtus dantuotų ratukų, kurie suko vienas kitą. Tai visai suprantama dabar. Tačiau anais laikais dar niekas tokių dalykų nežinojo ir jų nenaudojo.

Leonardo da Vinci buvo nepaprasto proto žmogus. Jis niekad nesekė kitais, o visą laiką galvojo, kaip pagaminus ką nors naujo ir naudingo.

Mirdamas Leonardo da Vinci paliko daug paveikslų, tačiau dauguma jų žuvo karuose. Užsiliko tik keletas muziejuose. O jo garsiausias paveikslas "Paskutinė vakarienė", kuris buvo nupieštas vienuolyno sienoje, pamažu nyksta.

Paskutiniojo karo metu jis buvo ypatingai sužalotas. Daugybė jo projektų paliko tik piešiniuose ir užrašuose, nes ano meto žmonės nesuprato, kad galima įvykdyti tai, ką galvojo Leonardo.

Šiais metais sueina 500 metų nuo Leonardo da Vinci gimimo. Iki šiol dar istorijoje nebuvo tokio žmogaus, kuris turėtų tokį aštrų protą, tokią fantaziją ir tokią lengvą ranką, kaip Leonardo da Vinci.

ĮVAIRENYBĖS

Kodėl šuo prieš atsiguliant eina aplink?

Ar pastebėjote, kad šunelis prieš atsiguliant bent porą kartų apeina tą vietą ir tik paskui susiraito į kamuolėlį? Kodėl jis tai daro? Manoma, kad jis taip elgiasi todėl, kad įprato tai daryti iš labai senų laikų. Kai šuo buvo dar laukinis ir gyveno džiunglėse, tai prieš atsiguldamas, kur žolėje ar sąmanose, pirma turėdavo išmindžioti tą vietą, kad būtų patogų gulėti. Ir dabar, po daugelio daugelio metų, nors aplinkybės visiškai pasikeitusios, bet šunelis, vedamas instinkto, apeina tą vietą, kur rengiasi atsigulti.

Ar gali gyvuliai išgyventi be maisto ištisus metus?

Toks gyvulys yra. Bet jis labai mažas. Tai vabzdelis, vadinamas vandens meška. Kitaip dar vadinamas tartigrada. Šis vabzdelis gyvena drėgnose vietose, bet patekęs į sausumą jis sudžiūsta ir kelis metus nerodo jokių gyvybės ženklų. Bet patekęs į vandenį vėl greit atgyja.

Kiek kaulų turi gyvatė?

Gyvatės tokios vikrios, gali įvairiai raištytis, ir atrodo, kad neturi kaulų. Bet tikrumoje gyvatė turi kaulus. Ypatingai turi daug šonkaulių. Kai kurios gyvačių rūšys turi iki 300 šonkaulių.

Ką sudaro bilionas?

Bilioną įvairios šalys įvairiai skaičiuo-

ja. Amerikoje, Kanadoje ir Prancūzijoje bilionas yra tūkstantis milijonų. Rašoma su devyniais nuliais — 1.000.000.000. Prancūzijoje kartais šis skaičius dar vadinamas milijardu. Anglijoje ir Vokietijoje bilionas suprantamas, kaip milijonas milijonų. Rašoma su dvylika nulii — 1.000.000.000.000.

Iš kur atsirado O K?

Apie šį amerikietišką sutrumpinimą, kuris lietuviškai turėtų reikėti — viskas tvarkoje, yra daug pasakojimų. Tačiau įdomiausia yra tai, kad jis, būk tai kilęs iš indėnų vieno vado Old Keokuk, kuris visus raštus pasirašinėdavo dviem raidėm O. K. Choctaw indėnai savo kalboje turi žodį okeh, kas reiškia "tai yra taip ir ne kitaip". Gi šiuo metu amerikiečiai šį sutrumpinimą naudoja norėdam pasakyti, kad viskas tvarkoje.

KOKS SKIRTUMAS TARP AZIJOS IR AFRIKOS DRAMBLIO?

Azijos dramblių turi mažas ausis ir dideles akis, o Afrikos drambliai didelės ausis ir mažas akis.

AR MEGSTI KRAMTYTI GUMĄ?

Amerikoje labai paplitęs paprotys kramtyti gumą. Jeigu jau jokiu būdu negali apsieiti be gumos kramtymo, tai atsimink, kad negražu kramtyti gumą kalbant su kuo nors, mokykloje, bažnyčioje, susirinkime. Negražu spjaudyti gumą kur pakliuva, o dar negražiau išėmus iš burnos prilipdyti ją prie kėdės ar kur kitur.

Rudens lapų rinkinys

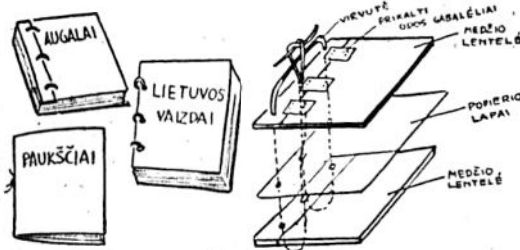
Ne vienas iš jūsų mėgsta rinkti pašto ženklus. Tai įdomus užsiėmimas. Yra taip pat ir daugiau dalykų, kuriuos galima rinkti. Rudenį kranta lapai. Žiūrėkite, kokie jie gražūs, įvairiaspalviai. Sudarykite tokių lapų kolekciją.

Kad rudens lapai gerai išsilaikytų, reikia juos sudėti tarp laikraščių. Geriausia dėti po vieną tarp dviejų laikraščio lapų. Taip sudėtus lapus reikia paslėgti po keliomis knygomis, kad jie išdžiūtų ir gerai susigulėtų.

Vėliau galima atrinkti pačius gražiausius ir sulipinti į atskirą sąsiuvinį, kurį patys galite pasigaminti iš balto popierio. Lapus prie popierio prilipinti galima su juoste, taip vadinama "skotch tape".

Laikraščių iškarpos

Dažnai laikraščiuose pastebite jūs dominančių aprašymų, fotografijų. Tačiau perskaitytus laikraščius dažnai išmetate. Taip jums įdomūs

dalykai ir praeivė. Taip neatsitiktų, jeigu jūs įdomumėte rinkti laikraščių iškarpas.

Tam tikslui reikia turėti sąsiuvinį, kurį galite

pasigaminti patys arba nusipirkti tam tikslui specialų, kuris vadinamas "scrapbook". Bet įdomiausia būtų pačiam pasigaminti.

Ką rinkti? Dalykų yra daug. Paklauskite patys save, kas jums geriausiai patinka? Kas jūs domina? O gal jūs norėsite net kelias tokias knygas turėti?

Štai keletas pavyzdžių.

"Lietuva" — iškarpos iš amerikietiško ir lietuviško laikraščių apie Lietuvą, paveikslai, fotografijos.

"Mano mokykla" — iškarpos iš laikraščių, parengimų programos, fotografijos tų vietų, kur lankėsi jūsų mokykla, mokyklos gyvenimo fotografijos, mokiniai, mokytojai.

"Gyvulių knyga", "Lėktuvų knyga", "Sporto knyga" ir t.t.

Daugeliu atveju jums patiems bus įdomu pavartyti tokią knygą. O jūsų svečiams tikrai bus malonu žvilgtelėti į jas.

MUS MINI

Amerikoje yra leidžiamas laikraštis, skirtas specialiai apie knygas. Jį tvarko A. Ružancovas ir B. Kviklys. Šio laikraščio vardas "Knygų Lentyna". Jame sužymima išleistos knygos ir svarbesnieji straipsniai laikraščiuose. Štai Knygų Lentynos 3-4 nr., 1952 metų randame ir straipsnius, paminėjusius iš "Tėviškės". Tarp jų ir mūsų jaunos bendradarbės Danutės Gimbutaitės pasaka "Lėlių pasaulis".

Mūsu mažiesiems

Paimkite pieštuką ir sujunkite taškus, pažymėtus numeriais. Pradėkite nuo pirmo ir
veskite paeiliui. Ką gavot?